

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljano, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Doberdoba»
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski

dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 700 lir - Leto XLII. št. 212 (12.537)

Trst, torek, 9. septembra 1986

TRST
P 556
linije
1
1723
OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P.132
66001 KOPER
7096 AA
60100200

Šest telesnih straž ubitih in dvanajst ranjenih PINOCHET UŠEL ATENTATU LEVIČARSKIH TERORISTOV

SANTIAGO DE CHILE — Pinochet je za las ušel atentatu iz vrst »patriotske fronte Manuel Rodriguez«, v katerem je bilo šest njegovih telesnih straž ubitih, dvanajst pa hudo ranjenih. Tudi sam je bil laže poškodovan v roko. Diktator je oklical obsedno stanje, ki mu daje neomejeno oblast: policija in vojska sta že aretirali okrog dvajset članov opozicije, represija pa se nadaljuje in z njo seveda iskanje napadalcev. Na slki (AP) je Pinochetov blindiran avto, ki so ga zadeli z brzostrelkami in granatami.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Sklenjena 8. konferenca neuvrščenih držav Nedeljska sklepna deklaracija potrjuje izvirnega duha gibanja

HARARE — Osmi vrh neuvrščenih se je končal v nedeljo zgodaj zjutraj s sprejetjem politične in ekonomske deklaracije, medtem ko bodo o gostitelju devetega vrha odločali na ministrski konferenci, ki bo leta 1988 na Cipru.

Na sklepni plenarni seji, ki se je začela pol ure po polnoči, so sprejeli posebno deklaracijo o jugu Afrike kot tudi druge dokumente.

Ministrska konferenca neuvrščenih o sodelovanju Jug - Jug bo leta 1987 v Pjongjanju, glavnem mestu LDR Koreje.

Deklaracijo iz Harareja, ta zajetni, s svojimi dvesto stranmi prej knjigi podoben sklepni dokument, zelo natančno opredeljuje stališča neuvrščenih do najpomembnejših svetovnih problemov in daje jasne napotke.

V njem je tudi nekaj novega. Neuvrščeni so tokrat prvič na eni od svojih konferenc javno in enotno terjali (če odmislimo rezervo Irana), da se mora vojna med Irakom in Iranom končati, in izrazili pripravljenost, da storijo vse, kar morejo, za to. Morda bodo nekateri govorili, da

je bil Harare izgubljena priložnost, da bi vojno končali kar »sredi tega lepega afriškega mesta«. Toda sto delegacij neuvrščenih ni moglo prepričati Irancev, ki niso hoteli niti slišati za ustavev sovražnosti. Glede tega v Harareju preprosto ni bilo mogoče nič storiti.

Novo je tudi na takšen način podarjanje varnosti v Sredozemlju in pobude za najširše sodelovanje sredozemskih neuvrščenih članic, ki se bodo v začetku prihodnjega leta zbrale v Beogradu na svoji prvi ministrski konferenci.

Najpomembnejša novotarija v gospodarskem delu sklepne listine je ustanovitev stalnega ministrskega komiteja za usklajevanje gospodarskega sodelovanja med neuvrščenimi. Pripravljen je z velikimi ambicijami, na gospodarskem področju naj bi postal to, kar je za neuvrščene koordinacijski hiro na političnem. In med novosti se uvršča tudi skupina uglednih osebnosti, ki naj bi pomagale z razvite sprejemljivimi idejami začeti dialog Sever - Jug. Temu so minuli teden v Harareju posvečali iz-

jemno pozornost: to je bilo eno osrednjih vprašanj gospodarskega dela osmega vrha.

Iz razumljivih razlogov je bil jug Afrike nemara osrednja tema političnega dela vrha: tu je bila enotnost največja. Nov sklad solidarnosti naj bi pomagal najbolj prizadetim v njihovem boju za odpravo apartheida v Južni Afriki in osvoboditev Namibije. Izkušnje z nekaterimi podobnimi zamislimi, ki so jih neuvrščeni (zlasti na gospodarskem področju) sprejemali na svojih minulih konferencah, so sicer bolj slabe, toda dejstvo, da sklad vodi Radživ Gandhi, jemljejo tukaj kot zagotovilo, da bo tokrat drugače.

Kdorkoli bo skrbno prelistal sklepni dokument, bo zlahka opazil, da v njem s kritičnimi pripombami poimensko omenjajo predvsem Zahod, zlasti Združene države Amerike, nikoli pa nasprotne strani. Zahod bo to skoraj zanesljivo sprejel z ugotovitvijo, da so neuvrščeni pristranski. Toda če neka država vojaško napade dru-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Sinoči v papeškem zavodu Slovenik v Rimu Strokovni simpozij o osebnosti goriškega nadškofa F. B. Sedeja

SANDOR TENCE

RIM — V prostorih slovenskega teološkega zavoda Slovenik v Rimu se je sinoči začel strokovni simpozij o gorškem nadškofu Frančišku Borgiu Sedeju, ki je načeloval goriški nadškofiji v razburkanih časih od začetka našega stoletja do začetka tridesetih let. Simpozij, ki bo trajal do sobote, prirejata slovenska teološka akademija in papeški slovenski zavod v Rimu, pokrovitelji konference pa so goriški nadškof Bommarco in koprška škofa Janez Jenko in Metod Pirh. Gre za zelo zanimivo pobudo, ki ima v prvi vrsti namen osvetliti človeški lik goriškega nadškofa, po drugi strani pa tudi zgodovinsko opredeliti tista razburkana leta na razpotju obeh stoletij, ko je bila Gorica vsestranko središče zelo obsežnega zaledja. Rimski simpozij sodi v okvir bogatega delovanja Slovenika, ki se je v preteklih letih s podobnimi pobudami med drugim spomnil tudi Slomska in beneškega narodnega buditelja Ivana Trinka.

Frančišek Borgia Sedej (1854-1931) je bil zadnji slovenski nadškof na Gorškem in njegovo ime je tesno povezano z nekaterimi pomembnimi dogodki pred prvo svetovno vojno, a tudi v obdobju med obema vojnama.

Imel je velik vpliv nad tedanja duhovščino in nad katoliškim življenjem nasploh, v zgodovini pa bo ostal morda predvsem zapisan kot škof, ki se je odločno zoperstavil fašistični nasilni in raznarodovalni politiki. Sedej je bil večkrat tarča ostrih napadov gorških nacionalistov, v Ogleju, na slovesnosti priključitve Julijske Benečije italijanski kraljevini, pa so ga fašisti tudi fizično napadli in nato večkrat s protislovenskimi napisi pomazali pročelje nadškofijskega dvorca.

Simpozij o škofu Sedeju je sinoči odprl ravnatelj Slovenika Jezernik, prvi predavatelj pa je bil Andrej Sedej, škofov pranečak, ki je obsirno govoril o Sedejevem rodu ter o bogati družinski poti te cerkljanske rodbine. Sledilo je predavanje Tomaža Pavšiča, ki je prisotne seznanil z značilnostmi in zgodovino Sedejeve rodne zemlje. Včerajšnje otvoritve konference so se udeležili številni ugledni verski predstavniki iz Gorice, Trsta in Slovenije, med njimi tudi eden od pokroviteljev, koprški škof Metod Pirh, medtem ko pričakujejo tudi obisk goriškega nadškofa Bommarca. Med gosti pa so bili tudi predstavniki števerjanskega prosvetnega društva, ki nosi ime po Frančišku B. Sedeju, ter mnogi slovenski duhovniki in teologi, ki živijo ali poučujejo v Rimu.

Gorbačov: Sestanek z Reaganom v dvomu

MOSKVA — Gorbačov je v intervjuju za glasilo KP ČSSR »Rude Pravo«, ki ga je sinoči dobesedno posredovala tudi sovjetska televizija, nenavadno ostro napadel washingtonsko vlado. Nikakor ni še gotovo, da bo letos prišlo do sestanka na vrhu z Reaganom, je dejal državnik in številne mirovne pobude SZ na čelu z enostranskim moratorijem jedrskih poskusov, ki je bil nedavno podaljšan do januarja 1987, primerjal »arogantnemu razkazovanju ameriške vojaške moči«. V razmerah, ki jih označujejo mrzlična oborožitvena tekma, naraščanje mednarodne napetosti in odpovedovanje obstoječih sporazumov, bi svet imel kaj malo koristni od srečanja na vrhu SZ-ZDA, je rekel Gorbačov, sicer pa bo odgovor na vprašanje, če ima dvostranski dialog sploh kakšno možnost uspeha, dal skorajšnji sestanek med

Ševardnadzejem in Shultzom. Govorec o nujni po ukinitvi jedrskih poskusov je sovjetski voditelj znova predlagal ustanovitev mednarodne ali nadnacionalne nadzorstvene mreže in s tem posredno sprejel nedavne ustrezne ponudbe »skupine šestih« in Avstrije ter Švice. Za kolaviranje jedrskega orožja niso neobhodno potrebni testi, ampak je to mogoče tudi s preverjanjem nejedrskih sestavin bomb in konic, je dodal Gorbačov s pripombo, da so sovjetski izvedenci pripravljeno deliti z ameriški kolegi zadevne tajnosti. Zatem je ZDA očital, da javnosti mečejo pesek v oči, ko večje v en sam svezjen problem odprave jedrskih poskusov in problem zredčenja jedrskega orožja; s tem, kot tudi z lažnim optimizmom glede sestanka na vrhu, izkrivljajo pravo podobo odnosov med velesilama na škodo SZ.

Danes na naših športnih straneh Mednarodna turnirja

Prvenstva se še niso začela, dejavnost naših društev pa je že zelo razgibana. Ta vikend je potekal v znamenju dveh mednarodnih športnih dogodkov. V Bazovici je SZ Sloga priredilo uspešni mednarodni ženski odbojarski turnir in pohod v spomin na bazoviške junake. V Zgoniku pa je bil, v organizaciji ŠK Kras, mednarodni ženski namiznoteniški turnir za 11. kraški pokal.

V Bazovici je prvo mesto osvojil Fužinar, ki je v finalu premagal našo združeno ekipo Mebla in s tem tudi osvojil prehodni pokal. Tretji je bil Friulexport, četrti Koper, peti Agorest in šesta Sloga.

V Zgoniku je v ekipnem delu slavil

zmago Kemičar iz Hrastnika, ki je v finalnem obračunu odpravil moštvo Krasa Globtrade, med posameznicami pa je bila najboljša Krasova predstavnica Jasna Bernardić.

Za lep uspeh je ponovno poskrbela Vesna Lutman, članica Našega prapora, ki je na lokostrelskem tekmovanju pokala dežel v Rovigu osvojila prvo mesto.

V 2. kolu deželnega nogometnega pokala sta naša predstavnika igrala s spremenljivo srečo: Gaja je izenačila proti favoriziranemu moštvu Edile Adriatica, kriška Vesna pa je nepričakovano izgubila doma proti ekipi S. Andrea.

Bombni atentat v centru Pariza

PARIZ, RIM — Včeraj okrog 19. ure je v poštnem uradu v prtiličju Hotela de la Ville, t. j. pariškega županstva, počila bomba ter ubila neko žensko in ranila 18 ljudi. Približno dve uri prej je skupina 11 Kurdov zasedla urade letalske družbe »Iraqi Airways« v bližini Champs Elysees ter ugrabila uradnike in kliente, ki so bili v njih. Kot so povedali sami ugrabitelji, ko so se poldrugo uro potem predali, so s svojo akcijo hoteli protestirati proti vojaškim posegom, ki jih Irak in Turčija izvajata v kurdski deželi.

Odgovornosti za atentat v poštnem uradu ni nihče prevzel, Francoske oblasti pa jo pripisujejo »Odboru za solidarnost s političnimi zaporniki z Bližnjega vzhoda«, ki je pretekli četrtek prevzel odgovornost za ponesrečeni atentat na pariški podzemski vlak in ki je na začetku tega leta izvedel pet atentatov v Franciji.

Val terorizma, ki je po Bližnjem vzhodu zajel Evropo, zaskrblja tudi italijansko vlado. Craxi je za danes sklical vladni vrh, da bi o tem razpravljal.

Teroristični pokol v cerkvi na Filipinih

MANILA — Teroristično nasilje je včeraj krvavo izbruhnulo tudi na Filipinih. Udarilo je po svatih, ki so se zbrali na poročnem obredu v katoliški cerkvi v kraju Lalaj na otoku Mindanao. Peterica muslimanskih krajanov je v cerkev vrgla razpršeno bombo, na kar so pripadniki varnostnih sil odgovorili s strelnim orožjem. Začasni obračun žrtev govori o 11 mrtvih in 108 ranjenih. Med ranjenci so tudi nevesta, ženin, duhovnik in številni otroci. Mnogi so utrpeli hude poškodbe in so v življenjski nevarnosti. Kot so sporočile krajevne oblasti, sta izgubila življenje tudi dva terorista.

Do krvavega dogodka je prišlo dva dni potem, ko sta filipinska predsednica Corazon Aquino in voditelj Osvobodilne fronte MORO Nur Misuari podpisala premirje in pričela pogajanja. Na pogovore pa ni bila povabljena ekstremistična frakcija Salamat Hashim, ki se zavzema za popolno neodvisnost muslimanskih pokrajin od filipinske države. Prav tej frakciji pripisujejo odgovornost za teroristično dejanje.

KMETIJSKI DNEVI 1986

v Kulturnem centru F. Prešeren
v Boljuncu
od 12. do 15. septembra

Selitveni premiki slovenskega prebivalstva po potresu

Ali je beg v dolino neizbežen pojav?

Potres izpred desetih let predstavlja zgodovinski dogodek, ki je ob vsej svoji tragičnosti povzročil preporoditveni premik, katerega razsežnosti so še težko izmerljive. Vsak pozitiven ali negativen dogodek vpliva vsekakor na povsem različne načine z ozirom na ozemeljsko stvarnost, socialno stanje, gospodarstvo, politiko itd., v okviru katerih se zgodi.

Ce je torej Furlanija kot celota pokazala svoj obnovljeni videz in je ob obletnici izzvala pohvalo državnega poglavarja, še ne pomeni, da so bila vsa območja, ki jih je prizadel potres, deležna enakega preroditvenega procesa in razvoja. Tega bi si namreč več kot pričakovali bodisi zaradi človeških in finančnih vlaganj, bodisi zaradi socialne cene, ki je bila za obnovo plačana.

Ne nameravam odpirati v tem članku vprašanja, ali so lahko demografski podatki znak pozitivne spremembe ali potrditev negativnih procesov, ki so se že zasedli v času. Vsekakor že sami podatki sprožajo vrsto vprašanj, ki se osredotočijo vsa na eno samo in kaj enostavno: kam vse to pelje?

Vprašanje se postavlja v zelo ozkem, fizičnem smislu: kaj bo z nami, Slovenci videmske pokrajine glede na to, da naše tkivo, našo »maso« nekako požira neka črna luknja. Postavlja pa se tudi v bolj metafizičnem smislu glede splošnih vsebin naših bodočih možnosti.

O »načrtovanju nerazvitosti« za območja v videmski pokrajini, ki so značilna zaradi slovenske prisotnosti, je bilo že nekaj napisano. Opozorili smo tudi na zakon št. 614 iz daljnega leta 1966, ki je opredelil sedeminštirideset občin videmske pokrajine kot nerazvite, a je seveda izločil gorske občine, ker naj bi morda bili že zadostni ukrepi za »sanacijo gorskih predelov«. Ožigosan je tudi bil odvzem vsake možne težnje po urbanizaciji obmejnega pasu kot posledica deželnega prostorskega načrta, ki je bil izdelan deset let kasneje.

Še vedno niso bile izdelane objektivne ocene, ki bi razgalile enkrat za vselej demagoško pripisane težnje po kmečkem turizmu na območjih, kot so na primer Nadiške doline. Dejstvo je, da bi bili mogli biti posebni zakoni, ki so bili izdani v okviru popotresne obnove, neponovljiva priložnost za izpeljavo tistega ponovnega gospodarskega in socialnega ravnovesja, za katerega so se javno zavzemali deželni načrtovalci.

Ce so deželni zakoni št. 17 iz leta 1976, št. 30 in 63 iz leta 1977 ter vsi tisti, ki so dovolili čudež obnove, prinesli občutno izboljšanje celotnemu ozemlju, ki ga je prizadel potres, se jih niso vsi prebivalci, ki so imeli to pravico, poslužili v enaki meri. Zaostalost na področju sporočanja, pomanjkanje organizacijskih kadrov, ki bi pomagali pri razreševanju birokratskih zapletljivost, redkost sposobnih tehnikov, obveze, ki jih je postavljala sam Deželni prostorski načrt, ter še vrsta spremenljivk socialnega značaja, vse to je povzročilo, da ni bila popolnoma izrabljena tudi ta prilika.

Toda vrnimo se k demografskemu vprašanju: Enaindvajset občin obmejnega pasu, v katerih je slovenska prisotnost neposredno izpričana (preštevanja po narodnosti v letih 1911 in 1921), je zabeležilo v zadnjih petinštiridesetih letih (1951-1985) čisto izgubo 26.765 prebivalcev, kar odgovarja 34 odstotkom stalno naseljenih prebivalcev v letu 1951. Na drugi strani je med letom 1951 in 1981 samo osemindvajset občin od sto sedeminštirideset, ki sestavljajo videmsko pokrajino, zabeležilo pozitiven demografski razvoj in med temi - omejujemo se pri tej primerjavi na stvarnost, ki nam je najbližja - je nekaj takih, ki so predstavljale pravi magnetni pol (Manzano +65,1 odstotka; Corno di Rosazzo +42,3 odstotka; Buttrio +39 odstotkov; Moimacco +5,3 odstotka itd... glej priloženi zemljevid). Ostalih 86 občin vsekakor ni zabeležilo izgub enakih velikosti, niti tiste občine, ki jih lahko iz vseh vidikov smatramo, da imajo gorske značilnosti (pomislimo posebno na tiste v Karniji).

V istem časovnem obdobju, ki smo ga upoštevali, je prišlo do precej važnih demografskih pojavov, vzporednih s številčnim padcem in ki zavajajo sestavo prebivalstva: staranje, povečanje števila žensk v starejšem pasu, ki zajema ljudi preko petinpetdesetega leta starosti.

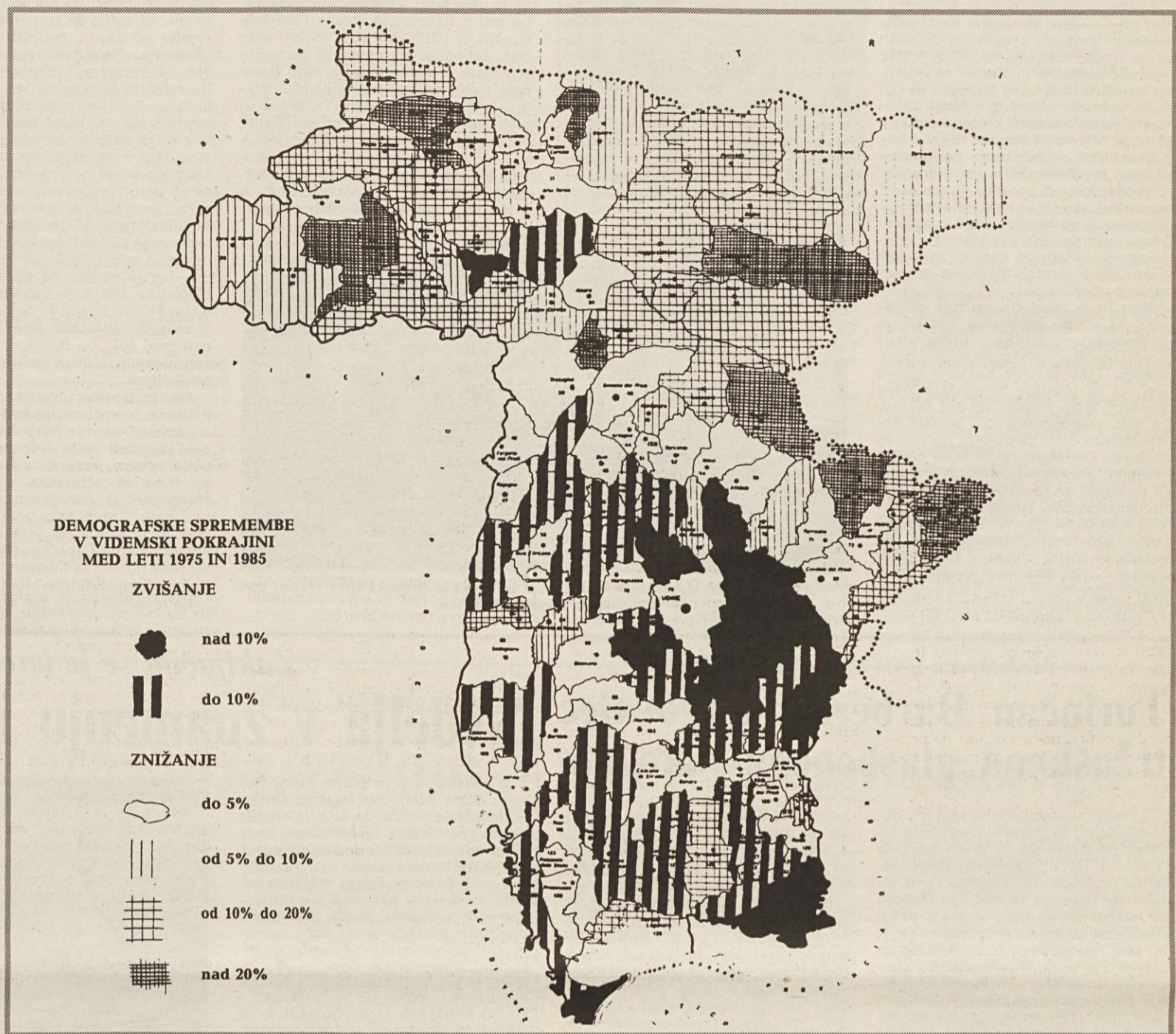
Skokovitemu padcu zaposlenih v kmetijstvu, ki je predstavljalo več stoletij edini gmotni vir vreden omembe (-91,4 odstotka med letom 1951 in letom 1981 v občinah Špertskega območja; -98,6 v Bardu in Tipani; -99 odstotkov v Gorjanih; -91,8 odstotka v čedajskem območju. Ahten, Tavorjana in Praprotne; -93,5 odstotka v Reziji; skupni padec v tridesetih letih znaša 93 odstotkov) in številčnemu padcu zaposlenih v industriji (-13 in št. 13) in trgovini (-64 odstotkov), odgovorja skromno povečanje na področju prevoznih 16 navedenih občinah (+14,8 odstotka, v absolutnih številkah od 243 na 279); vedno v okviru nekaj desetih delovnih mest beležimo povečanje na področju javnih uprav in storitev (od 1051 na 1110 to je +5,6 odstotka oziroma od 25 na 137).

Skupnemu padcu števila prebivalcev v desetih občinah, ki jih imamo za popolnoma slovenske (1) in ki znaša -46 odstotkov v dvajsetletju od 1961 do 1981, odgovarja številčno znižanje po višinskih naseljenih pasovih.

Ti podatki nas privedejo do nekaterih razmislekov:

- med letom 1961 in letom 1981 je več kot polovica (53 odstotkov) prebivalstva, ki je živelo v višinskih pasovih nad 300 m nadmorske višine, zapustila svoje vasi; več kot četrtina (27 odstotkov) pa je zapustila nižji naselitveni pas;
- v letu 1961 je živelo 3/4 prebivalstva (74 odstotkov) obravnanih občin v hribovskih vaseh, preko 300 m nadmorske višine, in ne po dolinah; leta 1981 jih je bilo samo dve tretjini (64,6 odstotka);
- če je po dolinah število prebivalstva naraslo v odstotkih ter je prešlo od 26 na 35,4 odstotka, je istočasno prišlo do razpolovitve skupnega števila prebivalcev, to se pravi, da so tudi nižinske vasi izgubile svoje ljudi in sicer -26 odstotkov.

Ti podatki silijo v razmišljanja še posebej, če pomislimo na poseben značaj naseljenosti Slovencev, ki so svoje ozemlje zasedli razpršeno,

DEMOGRAFSKE SPREMEMBE V VIDEMSKI POKRAJINI MED LETI 1975 IN 1985

ZVIŠANJE

● nad 10%

|| do 10%

ZNIŽANJE

— do 5%

— od 5% do 10%

— od 10% do 20%

— nad 20%

posejani po hribovju v stotinah naseljenih celic in posameznih hiš. Enakega pojava ne najdemo tako izrazito nikjer drugod po Furlaniji.

Jasno je, da je staranje prebivalstva, ki ga je treba pripisati izseljevanju delovne sile v industrijska središča v Furlanski nižini, in zapuščenje kmetijstva, ki je zahtevalo prekomerni napor za zelo skromen zaslužek, je povzročilo pojav, ki bi ga osebno označil kot izvotliven tistih kulturnih vrednot, ki so v še ne daljni preteklosti ustvarjale povezanost in solidarnost.

Malo manj kot 11.500 oseb, porazdeljenih v 164 vasi na ozemlju približno 410 kv. km pomeni povprečno po sedemdeset ljudi na vsako vas, z gostoto, ki je malo višja od osemindvajset enot na kvadratni kilometer.

Menim, da niso ta dejstva tuja tistemu pomanjkanju izhodov, kateremu kaže, da so se naši ljudje prepustili.

Vrnimo se k potresu iz leta 1967

Vrsta vprašanj, ki si jih more vsakdo postaviti, je naslednja: Kakšne učinke je prineslo deset let obnove? Napor prenovitve je upočasnil ali zajel pojav razkroja, ki smo jim bili priča že prej?

Ali se je začelo obdobje ponovnega vzpostavljanja ravnotežja na vsem deželnem oziroma pokrajinskem ozemlju?

Ne spuščam se v ocenjevanje gospodarske politike o načinu uporabe sredstev, ki so pritekali, ne v namene, ki so jih zasledovali, vendar hočem izdelati primerjalno sliko med demografskim stanjem nekaj mesecev pred potresom (31. 12. 1975) in novjšimi podatki, ki so na razpolago (31. 12. 1985). Gre za deset najvažnejših let v največji zgodovini Furlanije.

Želim, da bralec osredotoči svojo pozornost na zemljevid, ki ponazarja porazdelitev občin na ozemlju videmske pokrajine. Demografske spremembe zadnjega desetletja so grafično razvidne za vsako posamezno občino. Kot sem že nakazal je osemindvajset občin povečalo število svojega prebivalstva med leti 1951 in 1981, med katerimi je bil Videm. Razvidno je, da se je za številne pričela nasprotna težnja.

Zemljevid kaže, da so gorski predeli - razen Tolmeča in Ville Santine v Karniji - utrpeli kot celota občutno demografsko obubožanje, ki presega v večini občin 10 ostoikov v desetih letih.

— Pojav urbanizacije v smeri velikih središč pomenjuje (Videm je znižal število prebivalstva za 3,4 odstotka).

— Območje, ki je značilno zaradi prisotnosti Slovencev (deset občin: Rezija, Bardo, Tipana, Podbonesec, Sovodnje, Špeter, Sv. Lenart, Grmek, Dreka, Srednje), je v celoti vzelo utrpelo najvišji demografski padec.

— Pas občin, ki so deloma slovenske (od Gorjono do Praprotne) ostaja na zelo nizkih odstotkih znižanja.

— Območje, ki ga je potres prizadel v severovzhodni smeri od Vidma, beleži odstopanja med naraščanjem in nižanjem v razmahu približno plus ali minus 5 odstotkov in ostaja, če upoštevamo celoto, nespremenjeno.

— Občine, ki še vedno novitno beležijo povečanje več kot 10 odstotkov, so tiste (1), ki mejijo z

videmsko občino in predstavljajo nekakšno predmestje ter odgovarjajo trem dopolnjujočim značilnostim:

a) označene so kot nerazvite od leta 1966 in so torej deležne ugodnosti, ki jih predvideva zakon št. 614 izdan isto leto;

b) vse so občine, na katerih ozemlju je Deželni prostorski načrt predvidel razširitev industrije;

c) v neposredni bližini imajo za sabo območja, ki so v istem obdobju utrpela najcelovitejši in najbolj razširjen demografski padec.

Hipoteza, ki opaža v tej rasti premik prebivalstva s hribovitih območij v dolino, ni preveč tvegana.

Možno je, da niso pokrajinski podatki iz leta 1985 pokazatelj zapletenih in trajnih pojavov, v pojasnilo vendar hočem omeniti nekatere: — samo 9 občin od 137 je imelo pozitiven naravni saldo, ki je dosegel skupno petdeset enot; — 68 občin je doživelo pozitiven socialni saldo za skupnih 1034 enot.

Na socialni saldo je vplival saldo med vpisanimi in izbranimi pod oznako »odhod v tujino«, ki je dosegel 475 enot; torej je treba pripisati vrnitvam iz emigracije pozitivni socialni saldo za 36,4 odstotka.

Kar zadeva naših deset občin ostajajo podatki za leto 1985 značilni: 69 rojenih proti 302 mrtvim, 264 vpisanih proti 302 izbranim, kar pomeni skupni demografski saldo z negativnim predznakom 202 prebivalca v enem letu.

Kateri so torej odgovori na postavljena vprašanja? Ne vem, če je mogoče dati odgovore... lahko napravim nekaj hipotez in kakšen preudarrek v nadomestilo, toda dejansko noben odgovor ni dovolj izčrpen in enovit.

Lahko se kaže jasno dejstvo, da so se Slovenci premaknili v dolino, ker niso bili več pripravljani obdelovati zemljo z lopato, motiko, srpom in grabljami ter uporabljati lastni hrbet kot prevozno sredstvo. V dolini sta industrija in obrt nudili zaposlitev, stanovanje, primerne usluge za uporabo prostega časa, socialne usluge (šola, zdravstvo, družbeno življenje); ni bilo drugih možnosti.

In učinki obnove? Stotine stanovanj je stvarno menjalo svoj videz, toda zaradi tega niso nič manj prazna: dober zrak ne zadostuje.

Mnogo več hiš bi bilo lahko obnovljenih, toda potreben bi bil napor družin ali oseb, ki bi verjele v prihodnost... ni mogoče zahtevati nemogočega od tistih, ki sami in ostareli ne zmorejo več.

V že omenjenih desetih občinah je, po podatkih iz leta 1981, 28 odstotkov družin štelo samo enega člana in 11 odstotkov stalno naseljenega prebivalstva je živelo osamljeno.

Tri tisoč sto osemindvajset je bilo praznih; skupno je torej bilo na razpolago štiri tisoč šeststo petindvajset stanovanj. 31 odstotkov celotne vsote je bilo nezasedenih. Gre za podatek, ki nas sili v razmišljanje.

Obnovitveni napor je bil vsekakor največji v petih letih od potresa do ljudskega štetja leta 1981. Nimam na razpolago novjših podatkov, vendar si lahko ustvarimo sliko, če primerjamo podatke ljudskih štetij iz leta 1971 in iz leta 1981.

V desetletju 1971 - 1981 se število naseljenih hiš zniža od 4276 na 3198 (-25,2 odstotka) vendar

je od teh zadnjih naseljenih leta 1981 novih in na novo zgrajenih ali obnovljenih po letu 1976 celih 804 (25,2 odstotka). Če naj sprejmemo kot stvarne te podatke, potem drži, da je bila četrtina stavbnega fonda v desetih slovenskih občinah obnovljena ali na novo zgrajena v teku petih let. Kljub temu ni prišlo do povečanja števila prebivalstva in se ni niti zaustavil odtok. Očitno je, da je potrebno še nekaj drugega poleg hiš.

Kaj pa povratek emigrantov, ki so ga posebni potresni zakoni olajšali? Ocena teh učinkov je zelo zapletena. Podatkov ni ali pa jih je zelo težko izlučiti tako, da bi bili koristni za potrebe našega preračunavanja. Že prej sem omenil, da ja na pokrajinski ravni bila za leto 1985 edina pozitivna postavka tista o vpisanih in izbranih na seznamih anagrafskih uradov. Ta socialni saldo odvisi za več kot tretjino od vpisanih, ki so se doselili iz tujine in jih je bilo v času enega leta 1151 proti 676, ki so se izbrisali zaradi odhoda v tujino, vedno v lanskem letu.

Povratek izseljencev smemo torej smatrati kot pozitiven pojav, če se omejimo na sam številčni podatek in če upoštevamo celo pokrajino. Če pa zožimo pregled na deset slovenskih občin, opazimo nasproten rezultat. Kaže celo, da razlogi, zaradi katerih slovensko prebivalstvo zapuša svoje vasi povečujejo notranja protislovja izseljencev, ki se nameravajo vrniti. Na eni strani pomeni vrnitev v rojstno vas, ob obstoječih gmotnih možnostih, odpoved življenjskemu standardu, ki je bil dosežen v tujini, čeprav silijo dolgoletne sanje, izoblikovane tako v rudnikih kot v tovarnah, k polnolnim izbiram.

Na drugi strani bi pomenila pravzaprav vrnitev v katerikoli kraj, morda celo v bližino rojstne vasi - kar bi dajalo večje možnosti zaposlitve in obdržanje znosnega življenjskega standarda - samo manj opazen pa vendar odtujujoč način »izseljenstva«.

V teh dvomih je izbira težka in če izseljenec ne najde izhoda, ostane tam, kjer pač je: že odhod je predstavljal nezanko, ki je ne želi ponoviti s povratkom.

Še zadnji razmislek. Večkrat slišimo taka mnenja: »Zapuščanje hribovitih predelov je splošen pojav in je torej neizbežen.« (Tako se izraža povprečen državljan.) »Zapuščanje svojih vasi je dandanes že vprašanje proste izbire med različnimi možnostmi.« (Deželni odbornik nekaj let nazaj).

Med usodo in izbiro narod s svojim jezikom in s svojo kulturo umira, ne da bi se pojavil vsaj en odgovoren, pa čeprav »ekolog«, ki bi ga počastil z vrednotenjem enakim kot za kakšno planiko ali kakšnega ruševca.

RIHARD RUTTAR

(1) Dreka, Grmek, Podbonesec, Sv. Lenart Slovenov, Špeter, Sovodnje, Srednje, Bardo, Ravnica, Rezija in Tipana.

(2) Buttrio	+ 16,5
Corno di R.	+ 16,5
Moimacco	+ 31,8
Povoletto	+ 10,9
Premariacco	+ 11,3
Remanzacco	+ 14,7
S. Giovanni Nat.	+ 12,1

Tudi včerajšnji sestanki brez konkretnih rezultatov

Nemoč petstrankarske koalicije za reševanje politične krize

Petstrankarska koalicija je včeraj pokazala vso svojo nemoč, da bi lahko razvozlala voz, ki ga predstavljajo nadaljnje upravljanje tržaške občine in Pokrajine. Včerajšnji dan naj bi bil po predvidevanjih nekaterih odločen za rešitev politične krize, vendar pa ni privedel do nobene bistvene novosti za izhod iz sedanega stanja. Nasprotno: odnos med strankami petstrankarskega zavezništva so se zaostriili, tako da je res težko pričakovati, da bi stranke lahko našle kakšno rešitev. V tem položaju je to

rej možnost predčasnih volitev vse večja, če že ne edina za premostitev sedanje politične paralize.

Včeraj so se najprej sestali predstavniki deželnih tajništva petstrankarskega zavezništva; sledil je sestanek med pokrajinskimi tajniki istih strank, odpadlo pa je srečanje teh strank z Listo za Trst, ki ga je slednja sklicala na svojem sedežu: šeststrankarska koalicija ni namreč našla skupnega jezika, zaradi česar se njeni predstavniki niso podali na sestanek z Listo za Trst, ki se spričo

takega položaja čuti močnejšo. Kakšna pa so njena stališča v tej situaciji (doslej se namreč ni izrekla in previdno molčala), pa bomo izvedeli že danes dopoldne, ko je sklicala tiskovno konferenco. O sedanjem položaju bo v istih urah razpravljalo tudi demokristjansko vodstvo; v dopoldanskih urah ni predvideno nobeno srečanje med strankami, pred jutrišnjo občinsko sejo pa je možno, da se bodo ti kontakti obnovili v popoldanskih in večernih urah.

Včerajšnja pogajanja so se praktično razbila na imenu novega župana. Po zadnjem sestanku je največ možnosti imel republikanec Pacor (demokristjani in socialisti, dve najštevilnejši stranki v šeststrankarski koaliciji), včeraj pa so padli, predvsem s strani liberalcev, nekateri vtisi tudi na njegovo ime. Nahajamo se torej v skoraj brezizhodnem položaju, zaradi česar je res težko predvideti, kako se bo odvijala jutrišnja občinska seja, ki ima na dnevnem redu prav izvolitev novega župana, seveda v primeru, da bi skupščina potrdila Agnellijev odstop in da bi slednji ostal pri svoji nameri; ostaja namreč tudi možnost — v sedanji situaciji — da bi Agnellij lahko preklical svoj odstop in ostal na svojem mestu.

Med popoldansko oddajo »L'avventura«

O Slovencih s simpatijo na drugi TV mreži RAI

sozaložbi Lipe in našega Založništva tržaškega tiska, nato pa v nekoliko razširjeni obliki se v italijanski pri založbi »Il saggaiatore«. Gost oddaje je bil sam Bressan, ki že dolgo let živi in dela v Kopru, spremljal pa ga je predstavnik naše založniške hiše Miran Košuta. Vodja oddaje Bruno Modugno ju je z zanimanjem spraševal o slovenski kulturi in jima dal priložnost, da sta v sicer kratkem času spregovorila o Cankarju in o Kosovelu ter prebrala v slovensčini in italijanski eno Kosovelovih poezij. Košuta je tudi v skopih obrisih orisal življenje naše manjšine v Italiji in predvsem njeno kulturno bogastvo, prišlo pa je do izraza tudi začudenje, da Italijani, in celo tisti del Italijanov, ki je zemljepisno najbližji slovenskemu svetu, te kulture ne poznajo.

Da se slovenska beseda čuje z ekranov italijanske državne televizije je žal taka redkost, da velja to vsakokrat zabeležiti. Še posebno pa je to vredno omembe, ko se o naši skupnosti govori brez predsodkov, objektivno in s simpatijo.

In prav takemu pristopu smo bili priča včeraj popoldne med sicer dokaj ležerno oddajo »L'avventura«, ki jo v zgodnjih popoldanskih urah predvaja druga televizijska mreža. Ker se oddaja, kot pravi naslov, ukvarja z raznoraznimi »pustolovčinami«, je režiser Leandro Lucchetti, Tržačan po rodu, smatral za potrebno, da je vanjo vključil tudi vložek o »Pustolovščini besede«, kot se imenuje knjiga, ki jo je o slovenski kulturi napisal za italijanske bralce Koprčan Arnaldo Bressan. Knjiga je najprej izšla v slovensčini v

Od tod tudi zaključni poziv vodje oddaje: »Ozrmo se okrog sebe brez vsakršnega kompleksa in spoznajmo naše sopotnike.«

O naši manjšini pa je bil po italijanski televiziji govor tudi v soboto zvečer pri prenosu podelitve literarne nagrade »Il Campiello« iz Benetk. Med finalisti je bil tudi pisatelj Fulvio Tomizza s svojim romanom »Novoporočnica iz Ul. Rossettis«, ki je ob prejemu nagrade pred mikrofonom RAI poudaril, da se čuti dolžnega do slovenske manjšine, ki je bila dvajset let zatirana.

Določen dnevni red jutrišnje seje

Pred jutrišnjo občinsko sejo so se včeraj sestali načelniki svetovalskih skupin. Dogovorjeno je bilo, da bo župan Agnelli na začetku odgovoril na dve interpelaciji v zvezi s komemoracijo Nazaria Saura; prvo je 18. avgusta predložil predstavnik Tržaškega gibanja Parovel, drugo pa bo danes predložila misovska skupina; namen dveh interpelacij je seveda različen, zaradi česar bo zanimivo, kako se bo župan izmotal iz tega križnega ognja in kako bo opravičil svoj nastop in svoje besede, ki jih je izrekel na tej manifestaciji.

Za tem bo občinska skupščina prešla na izvolitev novega župana in nato tudi odbora, vsaj tako so se včeraj dogovorili načelniki svetovalskih skupin. Pred tem bo razprava, v kateri bo imel vsak svetovalec po pet minut časa za svojo intervencijo, skupine, ki imajo po enega svetovalca pa bodo razpolagale s 15 minutami.

Na že itak dolgi in zapleteni seji ne bo govora o termoelektrarni na premog, o čemer so se svetovalske skupine sicer dogovorile na zadnji seji; vprašanje je kratkotalno po županovih besedah izginilo z dnevnega reda.

Nadvse uspel študijski dan za naše šolnike

Vprašanja vzgoje v večjezičnem okolju

Vzgoja in izobraževanje v večjezičnem prostoru, psihološki aspekti jezikovnega učenja v dvojezičnem okolju, prispevek socializacijskih dejavnikov k izgradnji in utrjevanju etnične identitete in, nenazadnje, odnos med večinskimi in manjšinskimi življenjem na šolskem področju so bile osrednje teme, o katerih je bil govor včeraj na zasedanju, ki ga je priredil Deželni raziskovalni zavod

za eksperimentiranje in pedagoško izpopolnjevanje IRRSAE v hotelu Europa pod Nabrežino. Študijskega dne se je udeležilo več kot sto slovenskih šolnikov s Tržaškega, z Goriškega in iz Beneške Slovenije, prisotni pa so bili tudi nekateri italijanski učitelji in profesorji, ki jim je vprašanje šolanja v naši večjezični stvarnosti pri srcu.

Organizatorji so želeli na zaseda-

nju osvetliti posebnosti vzgoje in izobraževanja v večjezičnem okolju z različnih aspektov, zato so povabili na seminar psihologa, sociologa, izvedenka za dvojezično šolstvo. Njihov namen je bil, da bi ob koncu posredovali udeležencem še temeljne usmeritve jezikovne vzgoje, kot jih predvidevajo novi učni načrti za osnovno šolo. Predavanje izvedenka IRRSAE Itala Fiorina je, žal, zaradi boleznih predavatelja odpadlo, kljub temu pa je včerajšnji študijski dan povsem uspel, tako glede na številno udeležbo, kot tudi glede na kvalitetno raven predavanj in posegov, ki so jih izzvala med prisotnimi.

Udeleženci so se najprej seznanili s psihološkimi vidiki jezikovnega učenja v dvojezičnem okolju. Prof. Riccardo Luccio, docent uporabne psihologije na tržaški univerzi, se je najprej ustavil ob vprašanju jezikovnih struktur. Grajenje teh struktur je dolgotrajen proces. Napake (na primer v šolskih nalogah) nas opozarjajo na določene nepravilnosti v jezikovni strukturi. Pri učenju drugega jezika se človek navadno poslužuje že dograjenih struktur, oziroma skuša prilagoditi jezikovne strukture prvega, materinega jezika.

Proizvod tega je zelo poenostavljen a za komuniciranje učinkovit jezik. Težave pri jezikovni vzgoji so pri nas še potencirane, saj poteka učenje drugega jezika v času, ko jezikovne strukture prvega jezika še niso dograjene in dovolj utrjene: od tod tudi težave pri obvladavanju tako materinega jezika kot italijanske.

Docent sociologije na tržaški univerzi prof. Emidij Susič je obrazložil vpliv socializacijskih dejavnikov na etnično identiteto. Predavatelj je najprej definiral nekaj osnovnih pojmov (etnična identiteta se nanaša na zavest o pripadnosti določeni skupini; socializacija je proces, po katerem podružbljamo pripadnike družbe; socializacijski dejavniki »prenašajo« socializacijo). Opomnil je, da poteka socializacija v večnacionalnem prostoru, kakršen je naš, po dveh timih: prek socializacijskih dejavnikov s slovenskim in z italijanskim predznakom. Vpliv teh dejavnikov (družine, šole, sredstev obveščanja, prostega časa, prijateljev) je odločilnega pomena za gradnjo in utrjevanje etnične identitete. Za našo narodnostno ohranitev je zato nadvse pomembna čim večja prisotnost slovenskih socializacijskih dejavnikov. »To ni zaprtost, to je neobhodno potrebno za obrambo pred asimilacijo«, je poudaril prof. Susič.

Raziskovalka na ljubljanski pedagoški akademiji dr. Albina Nečak Lük je orisala metodološka in didaktična načela v dvojezični šoli v Prekmurju. Uvodoma je omenila vzroke, ki so privedli do ustanovitve slovensko-madžarske šole, zatem pa ustroj in delovanje šole, ki je postala pravcati model za dvojezično izobraževanje.

Seminar se z včerajšnjim zasedanjem ni iztekel. Po predavanjih in razpravah so se udeleženci porazdelili v štiri delovne skupine, ki bodo v teku šolskega leta poglobile prav toliko specifičnih tem (govorno vedenje dvojezičnih otrok, govorne metode in težave dvojezičnih otrok, metode, oblike in organizacijo dela pri poučevanju v dveh jezikih, osebni razvoj dvojezičnih otrok). Ob koncu se bodo šolniki spet zbrali na plenarnem zasedanju in posredovali izkušnje in rezultate svojega dela.

8. 9. 1981 8. 9. 1986

Ob 5. obletnici smrti naše drage

Vide Kuret por. Pečenik

se je z žalostjo spominjajo

mož Angel, sin Marino in hči Rina z družama.

Boljunc, 9. septembra 1986

Izlet KZ

Kmečka zveza prireja tudi letos strokovni izlet za svoje člane. Tokrat se je izbira usmerila na Južno Tirolsko in Tridentinsko, za datum pa so izbrali 20. in 21. september. Udeleženci izleta si bodo lahko ogledali razne turistične zanimivosti dežele, kjer živi nemška narodnostna skupnost, obenem pa bodo obiskali nekatere kmetijske objekte v Eizackaltal (Val d'Isarco) in Dolino Non. Člani, ki se nameravajo udeležiti izleta, se od jutri lahko vpišejo v uradnih Kmečke zveze.

Danes odprtje seminarja za šolnike

V Kulturnem domu v Trstu bo jutri ob prisotnosti predstavnikov šolskih in političnih oblasti uradno odprtje 22. seminarja za slovenske šolnike na Tržaškem. Pred otvoritveno svečanostjo bo predstojnica Mednarodnega centra UNESCO za kemijsko izobraževanje in informatiko pri ljubljanski univerzi dr. Aleksandra Kornhauser predavala na temo: Znanje za jutri.

Po uradnem odprtju bo v gornjih prostorih tradicionalni sprejem generalnega konzula SFRJ v Trstu Draga Mirošiča.

Volitve bodo 26. t. m.

Sedem kandidatnih list za obnovitev skupščine KZE

V soboto je zapadel rok za predložitev kandidatnih list, s katerimi se bodo stranke predstavile na volitvah za obnovitev skupščine Krajevne zdravstvene enote, ki bodo 26. t. m. Predstavilo se je sedem kandidatnih list in sicer: MSI, PSI (na tej listi kandidirajo tudi predstavniki PSDI in liberalcev Trauner), Lista za Trst, PRI, SSK, KD in KPI (na listi kandidira tudi predstavnik Tržaškega gibanja Parovel).

Volitve bodo, kot rečeno, 26. t. m., novo skupščino, ki bo sestavljena iz šestdesetih svetovalcev, pa lahko volijo le občinski svetovalci vseh občin iz naše pokrajine. Izidi volitev bodo uradno proglašeni 29. t. m., v roku tridesetih dni pa se bo morala nova skupščina sestati na svoji prvi seji. Na dnevnem redu bo imela izvolitev predsednika skupščine, izvolitev predsednika upravnega odbora ter upravni odbor. Le-ta bo odslej štel sedem predstavnikov (doslej devet), novost pa je tudi v tem, da ga bodo lahko sestavljali le predstavniki večine.

V Burlu zaposlili dva handikapirana

»Načrt EGS«, ki si že več let prizadeva za vključitev handikapiranih oseb na delovna mesta, se lahko po-

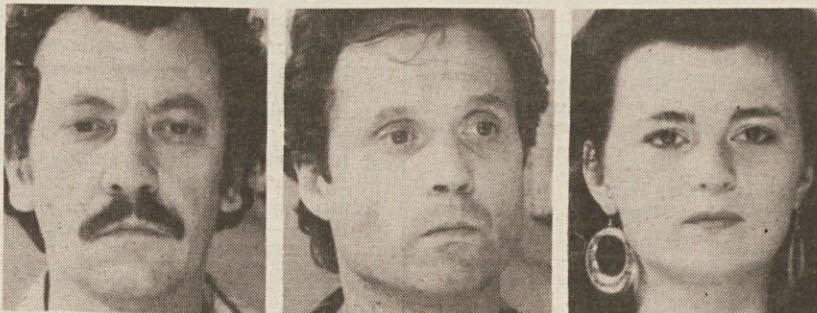
naša s precej pohvalnimi rezultati. Odbornik za skrbstvo in podpredsednik pokrajinskega odbora Dario Locchi je z zadovoljstvom naznanil enega izmed dosežkov tega centra. Tržaška bolnišnica Burlo Garofolo je pred kratkim namreč vzela v službo dva mlada prizadeta človeka, in ju polnopravno vključila v spisek stalnega osebja bolnišnice.

Takšno nadvse pohvalno pobudo je omogočilo večmesečno sodelovanje med odgovornimi pokrajinskimi uradi in upravo Burla. Povedati je treba še, da so tudi tržaške Delavske zadruge (Coop), vzele v službo handikapirano dekle, ki je sedaj zaposlena v enem izmed prodajnih centrov zadruge.

● Pri Svetem Jakobu se nadaljuje mestni praznik Unità in Dela, ki zaživi vsak dan ob 18.30. Drevi ob 21. ure je na sporedu koncert mlade tržaške skupine »One Way«, ki jo bodo spremljali člani skupine »I diogen«. Medtem se nadaljuje tudi zbiranje podpisov proti gradnji premogovne termoelektrarne in za posvetovalni referendum o uporabi jedrske energije. Na prazniku razdeljujejo tudi vprašalnik KPI, ki nosi naslov »Kaj misliš, kaj pričakuješ za sedanost in bodočnost svoje dežele?«

Po dolgotrajni preiskavi

Trije razpečevalci kokaina v policijskih mrežah

Trije razpečevalci: Diego Reggente, Ezio Biondi in Anica Reja

Po dolgih in podrobnih preiskavah so policisti tržaškega letedečega oddelka prišli na sled trem razpečevalcem kokaina, ki so se do sedaj spretno izmikali policijskim silam. 42-letni Diego Reggente, 46-letni tržaški filmski igralec Ezio Biondi in komaj 21-letna jugoslovanska študentka Anica Reja, ki živi v Milanu, so bili aretirani pod obtožbo protizakonite posesti in razpečevanja mamil. Preiskavo je vodil najprej državni pravdnik dr. Coassin, kasneje pa preiskovalni sodnik dr. Gullotta.

Policija je osumljence aretirala že 24. avgusta v bližini železniške postaje v Mestrah, vendar je bilo zaradi obvezne preiskovalne tajnosti mogoče izvedeti imena treh razpečevalcev šele včeraj. Agenti so jih presentili v trenutku, ko je Reggente izročal ostalima dvema sedem gramov kokaina. Med natančnim pregledom njihovih bivališč so policisti našli precej znanih sredstev za tehtanje in uporabo mamil. Vse pa kaže, da je Reggente opravljal svoj posel tudi v Rimu in da je za las ušel aretaciji v neki vili glavnega mesta ob koncu meseca julija, ko je policija zajela Olivio Bertè, sestro znane italijanske pevke, igralko Lucio Morante in gradbenika Franca Pedulla.

V preiskovalno mrežo se je ujel tudi uslužbenec neke tržaške bolnišnice, ki je za sedaj na začasnih svobodi. Trije osumljenci pa v pričakovanoju procesa »sedijo« v zaporu Coroneo.

»Naš praznik« v Hribenci

Na prijetnem prostoru v Hribenci v Zabračcu se je od sobote do včeraj odvijal »Naš praznik«, ki ga je priredila dolinska sekcija SSK. Osrednji del praznika s kulturnim programom je bil v nedeljo. Prisotni so s ploskanjem pozdravili izvajanje godbe na pihala »Svoboda«, mlade plesalce KD »Prešeren« iz Boljunca v lesketajočih kostumih (na sliki), kvintet harmonikarjev Glasbene matice ter Tržaški mešani zbor. Na prazniku sta ob koncu spregovorila še sekcijski tajnik S. Mahnič, ki je poudaril predvsem dejstvo, da se je SSK v dolinski občini aktivno vključila v pogovore s KPI za razširitev uprave v korist občanov, ter pokrajinski tajnik Z. Harej, ki je navedel probleme na tržaški občini in pokrajini.

Praznik tiska pri Korošcih

Veliko ljudi, tako domačinov kot ljudi iz Milj in iz sosednjih vasi je v nedeljo popoldne prisostvovalo prazniku komunističnega tiska, ki ga je priredila pri Korošcih tamkajšnja krajevna sekcija KPI. Proti večeru je bil na sporedu koncert domače godbe (na sliki), ki je pod vodstvom kapelnika Crevatina zaigrala več zahtevnih skladb in veselih koračnic. Po koncertu sta spregovorila v italijanščini Ugo Poli in v slovenščini Kiljan Ferluga.

šolske vesti

Šola Glasbene matice - Trst vpisuje nove gojence do jutri, 10. septembra, od 9. do 12. ure v Ul. R. Manna 29.

Šola Glasbene matice - Trst obvešča gojence, da bodo popravni izpiti iz teorije in solfeggia danes, 9. t. m., ob 15. uri v Ul. R. Manna 29.

Vpisovanje v šolo Glasbene matice v Nabrežini bo danes, 9. t. m., od 18. do 19. ure.

razna obvestila

Slovenski dijaški dom "S. Kosovel" v Trstu (Ul. Ginnastica 72 ali Campo S. Luigi 11 - tel. 040/573141) sporoča, da je v teku VPIS ZA PRIHODNJE ŠOLSKO LETO. Domska pisarna je odprta vsak dan, razen ob sobotah, od 9. do 12.30 in od 16. do 18. ure.

Grafična delavnica Atelier in kulturno-umetniška skupina Prints vabita v petek, 12. t. m., ob 18.30 v Nabrežini na OTVORITEV IN PREDSTAVITEV NOVE DELOVNE SEZONE 86/87.

Moški pevski zbor Rdeča zvezda obvešča pevce, da bo prva vaja danes, 9. septembra, ob 20.30. Vabljeni novi pevci!

Pevski zbor KD Lipa - Bazovica sporoča pevcem, da nadaljuje z vajami. In sicer danes, 9. t. m., ob 20.30 v Bazovskem domu. Zbor si srčno želi priliva novih moči.

Mladinska skupina P. Tomažič obvešča, da bosta vaji jutri, 10., in v četrtek, 11. septembra, ob 20.30. Odhod za gostovanje v Avstriji bo v soboto, 13. t. m., ob 16. uri iz Bazovice. Pazite na veljavnost dokumentov!

Mešani pevski zbor Milan Pertot vabi nove mlade pevce, naj se pridružijo "klapi", ki se bo zbrala na prvi pevski vaji in družabnosti v četrtek, 11. t. m., ob 20. uri v društvenih prostorih - Ul. Cerreto 12.

včeraj-danes

Danes, TOREK, 9. septembra
PETER
Sonce vzide ob 6.36 in zatone ob 19.29 - Dolžina dneva 12.53 - Luna vzide ob 12.39 in zatone ob 21.46.

Jutri, SREDA, 10. septembra
OTOKAR

PLIMOVANJE JUTRI: ob 00.55 najvišje 20 cm, ob 6.29 najnižje -28 cm, ob 12.59 najvišje 43 cm, ob 19.52 najnižje -33 cm.

VREME VČERAJ: Temperatura zraka 22 stopinj, zračni tlak 1016,3 mb ustaljen, veter 4 kilometre na uro jugozahodnik, vlaga 73-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 20,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Sara Russo, Sueyen Trevisan, Alex Scalici, Charilaos Pachys.

UMRLI SO: 75-letna Rosa Gerebizza por. Lissia, 47-letna Laurisa Giraldo por. Gregori, 66-letni Dario Chalvien.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 8. do sobote, 13. septembra 1986
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41, Mazzinijev dvored 1 (Milje), Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6.
ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Nočna služba - od 19.30 do 8.30
Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6, Mazzinijev dvored 1 (Milje).
ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

prireja v šolskem letu 1986/87 v Trstu sledeče tečaje:

- drugi letnik tečaja s kvalifikacijo za tehnične upravne uradnike (900 ur);
- prvi letnik tečaja s kvalifikacijo za tehnično upravne uradnike (900 ur);
- prvi letnik tečaja s kvalifikacijo za mizarje (1200 ur);
- prvi letnik tečaja s kvalifikacijo za kamnoseke (1200 ur);
- tečaj specializacije za programerje elektronskih računalnikov (175 ur);
- izpopolnjevalni tečaj za dopisnike v angleščini (150 ur);
- tečaj ažurniranja za zunanjo trgovino (40 ur);
- tečaj ažurniranja za vodenje malih obratov - finančni aspekti (40 ur);
- izpopolnjevalni tečaj za tehničke vzdrževalce hardware-ja mini in mikro računalnikov (300 ur);
- izpopolnjevalni tečaj v vrtnarstvu - Kolonkovec (40 ur);
- izpopolnjevalni tečaj za vinogradništvo in kletarstvo - Nabrežina (60 ur).

Vpisovanje in podrobnejše informacije do 13. septembra na sedežu Zavoda v Trstu, Ul. Ginnastica 72 (Dijaški dom), tel. 577941 vsak dan (razen sobote) od 9. do 12. ure. Za tečaje iz kmetijstva je vpisovanje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, Ul. Cicerone 8/B, tel. 62948.

darovi in prispevki

V spomin na Rudolfa Kalca darujeta Fabio in Luisa Russo 30.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na Barbaro Opeko, šest mesecev po njeni smrti, darujejo starši 50.000 lir za Skupnost družina Opčine.

N. N. daruje 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Ob 1. obletnici smrti Gige Žerjal-Bogatec daruje Bogo Rojc (Nabrežina) 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

V spomin na drago mamo daruje sin Drago Maganja z družino 20.000 lir v isti namen.

Ob obletnici smrti matere, brata Justa in Viktorja darujejo Gizela, Loredana in Nini Košuta (Kocjanovi) 25.000 lir za spomenik padlim v NOB v Križu in 25.000 lir za godbo na pihala Vesna iz Križa.

Toni Stegelj z družino daruje 20.000 lir v isti namen.

V počastitev spomina Rudolfa Kalca daruje Ivanka Grgič (Padriče 15) 20.000 lir za Sklad M. Čuk.

Ljubomiro in Ivo Susič darujeta 20.000 lir za TPK Sirena.

V spomin na Ferdinanda Rukina darujeta Danila Bogatec vd. Tretjak in sin Ivo 25.000 lir za sekcijo KPI Just Verginella.

V spomin na prijatelja Rudolfa Kalca daruje Stanko Starc 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na Riharda Štoko daruje Josip Štoka 20.000 lir za sekcijo KPI Prosek-Kontovel.

V počastitev spomina sestrične Juste Starc daruje Stanko Starc 20.000 lir za spomenik padlim v NOB na Kontovelu.

Ob poravnavi članarine darujeta Roža in Pepi Božič 10.000 lir za KD Rovte-Kolonkovec.

V spomin na Giusta Starca darujeta Marjo in Dragica Prodan 15.000 lir za postavitev spomenika padlim v NOB iz Škedenja, s Kolonkova in od Sv. Ane.

V spomin na Giusta Starca darujeta Jolanda in Aleks Guštinčič 15.000 lir v isti namen.

V spomin na Marinko Theuerschuh-Pisani darujeta Mirella in Peter Merku 50.000 lir za Sklad M. Čuk.

Luciano Ferluga daruje 30.000 lir za KD Rovte-Kolonkovec.

V spomin na Etko Umkar daruje Iva Pirjevec 20.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Ob 8. obletnici smrti Janka Obada daruje žena Marica 30.000 lir za SK Kras in 30.000 lir za pevski zbor Rdeča zvezda.

V spomin na Slavka Pirjevca daruje brat Karlo 30.000 lir za pevski zbor Vasilij Mirk.

V spomin na Slavka Pirjevca daruje žena Iva 50.000 lir za pevski zbor Vasilij Mirk.

koncerti

Tržaški glasbeni september - V četrtek, 11. t. m., ob 20.30 bo v Evangeličansko-luteranski cerkvi (Largo Panfili) nastopil pianist GIUSEPPE MASSAGLIA. Na sporedu Schubertove in Lisztove skladbe.

razstave

V Sesljanu na sedežu Turistične ustanove je odprta razstava del mladih likovnikov, ki so sledili slikarskemu tečaju prof. Ninija Perizija v sugestivnem kraškem okolju nabrežinskih kamnolomov.

mali oglasi

PRODAM moto guzzi 350 v dobrem stanju. Tel. 224407.

PRODAM 4-osebni šotor, češke znamke, rabljen samo 20 dni. Tel. 227342.

PRODAM po ugodni ceni izvenkrmni motor, 25 k. m., znamke carniti, komaj pregledan. Tel. 227342.

17-LETNI FANT išče zaposlitev kot mehanik, avtoklepar ali kakršnokoli drugo delo. Telefonirati ob uri kosila na št. 040/200743.

PRAŠICE najboljše pasme, primerne za pršute, prodaja podjetje Grudina, Sovodnje - Štradalta - tel. 882343. Dobava tudi na dom.

PRODAM kompletno opremo za kopalnico: sanitarije, armature in ploščice ter gorilnik Riello na nafto, po manj kot polovični ceni. Tel. 211178.

PRODAM suzuki 750 EF, letnik '85, športno opremljen, nove gume, poskušnja, 7.000.000 možnost dogovora. Tel. 227112.

menjalnica

NAKUPNI TEČAJI 8. 9. 1986

Ameriški dolar	1.405.—	Japonski jen	8.—
Nemška marka	686.—	Švicarski frank	844.—
Francoski frank	208.—	Avstrijski šiling	97.—
Holandski florint	607.—	Norveška krona	190.—
Belgijski frank	32.—	Švedska krona	200.—
Funt sterling	2.070.—	Portugalski eskudo	9.—
Irski sterling	1.885.—	Španska peseta	10.—
Danska krona	180.—	Avstralski dolar	810.—
Grška drahma	10.—	Debeli dinar	2,70
Kanadski dolar	1.000.—	Drobni dinar	2,70

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE Tel.: Sedež 61446 - 68881
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA Agencija Domjoo 831-131

OPREMA
O. KRAINER

Neponovljiva senzacionalna prodaja

Od danes, 9. septembra dalje

400 dnevnih sob s 50% popustom

Prodaja bo trajala SAMO NEKAJ DNI

gledališča

CANKARJEV DOM
Do 13. t. m. - IUFO
18. kongres svetovne zveze gozdarskih znanstvenoraziskovalnih organizacij.
Od 17. do 18. t. m. - Drugačnost otrok v šoli
Organizator Svetovalni center Ljubljana
Velika dvorana
V četrtek, 11. t. m., ob 21. uri: NOR-DRING INTERNATIONAL - Koncert ob svetovnem kongresu IUFO.
Mala dvorana
V petek, 19. t. m., ob 19.30: MOEBIUS SHOW - Gledališka skupina Moebius iz Toronta (Kanada) izvaja pantomimo. Umetniški vodja Paul Gaulin.
Srednja dvorana
Od 15. do 26. septembra ob 20. uri: Sodobni argentinski film.
V sredo, 24. t. m., ob 19.00: Alpinizem v vertikalni. Predava Silvo Karo.
PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE - Nova Gorica
V četrtek, 11. t. m., ob 20. uri: Lukas B. Suter SPELTERINI SE DVIGNE - premiera in izven, ki bo v Solkanu. Režija Boris Kopal.

razne prireditve

PD Slovenec in vinogradniki iz Boršta in Zabračca priredijo s sodelovanjem Kmečke zveze danes, 9. t. m., ob 20. uri predavanje na temo "PRIPRAVE NA LETOŠNJO TRGATEV". Predaval bo inž. Miran Vodopivec, direktor kleti Vina Kras iz Sežane. Vabljeni!

Na igrišču barkovljanskega društva - Ul. Cerreto 12 bo danes, 9. t. m., ob 21. uri NOGOMETNO SREČANJE med ekipama "Vrzota" in "Dinamo" od Gašperetov. Vabljeni vsi, posebno navijači!

izleti

SPDT obvešča, da je v teku vpisovanje za tridnevni izlet v avstrijske Visoke Ture, ki ga bo vodil Lojze Abram. Izlet - z osebnimi avtomobili - bo 12., 13. in 14. septembra, predvideni pa so vzponi na tri tritisočake. Interesenti se lahko vpišejo na sedežu ZSSDI v delovnem urniku ter pri Vojku Slavcu in Aleksandru Sirku na tel. št. 764832. Vpisovanje se zaključuje danes, 9. t. m.

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu priredi 18. septembra izlet v San Marino in na ogled "Mini Italije". Vpisovanje jutri, 10. septembra, od 10. do 11. ure v društvenih prostorih v Ul. Cicerone 8. Vabljeni!

ŠD Zarja priredi v nedeljo, 14. septembra, izlet v Lesce ter na ogled Bleda, Kroke in Begunj. Odhod iz Bazovice ob 6.30. Vpisovanje (razpoložljivih je še nekaj mest) v krožku ŠD Zarja vsak dan od 18. ure dalje.

Državni zavod J. Stefan sporoča dijakom, da se bo 14., 15. in 16. septembra vršil tridnevni izlet v Kamniške Alpe. Vpisovanje v tajništvo šole še danes, 9. t. m.

Ul. sv. Frančiška 20

Vabimo vas v četrtek, 11. septembra, ob 18. uri na odprtje razstave

kiparja

LOVRA INKRETA

čestitke

Danes praznujeta **MARIJA** in **ADRIJANO MAVER** 25 let skupnega življenja. Vse najboljše in še na mnoga srečna leta jima želijo Gigi, Bruna, Augusta, Adriana, Livio in Elda.

Danes slavita 25-letnico poroke **mama MARIA** in **oče ADRIANO**. S srčno željo, da bi še mnogo let živela v slogi, razumevanju in ljubezni jima čestitata **Laura** in **Elena**.

kino

NAZIONALE II - 16.30, 22.00 Chi è sepolto in quella casa?, r. Stephen C. Miner, □□

NAZIONALE I - 16.00, 22.00 Quelle due ninfomani, porn., □□

NAZIONALE III - 16.30, 22.00 A trenta secondi dalla fine, r. Andrey Konchalovsky; i. John Voight, Erik Robert.

EDEN - 15.30, 22.00 Sadismo per due evase in calore in French erotica, porn., □□

GRATTACIELO - 17.30, 22.15 Poltergeist II - The Other Side, fant., ZDA 1986, 91'; r. Brian Gibson; i. Craig T. Nelson, Jobeth Williams, □

CAPITOL - 16.00, 22.00 Bianca e Bernie, Walt Disneyeva risanka.

EXCELSIOR I - 16.30, 22.00 Karate Kid II, i. Ralph Macchio, Pat Morita.

EXCELSIOR II - 17.30, 22.00 L'arancia meccanica, 135'; r. Stanley Kubrick, □□

FENICE - 17.30, 22.15 Desiderando Giulia, i. Serena Grandi, □□

MIGNON - 15.45, 22.00 Dressage, i. V. Catanzaro, S. Novak, er., □□

ALCIONE - 16.00, 22.00 Witness - il testimone, pust., ZDA 1985; r. Peter Weir; i. Harrison Ford, K. McGillis.

LUMIERE FICE - 17.00, 22.00 La rosa purpurea del Cairo, ZDA 1985; r. Woody Allen; i. Mia Farrow, Jeff Daniels, Danny Aiello.

VITTORIO VENETO - 16.00, 22.10 Nove settimane e 1/2, er dram., 113'; r. Adrian Lyne; i. Mickey Rourke, Kim Basinger

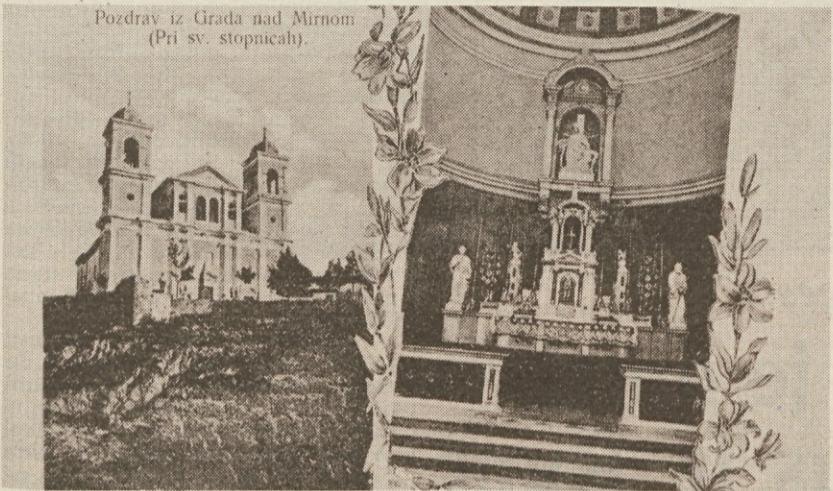
RADIO - 15.30, 21.30 Sofocation, porn., □□

Predpovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

slike, ki niso le spomin

Pozdrav iz Grada nad Mirnom (Pri sv. stopnicah).

Hirošima. Nagasaki. Bikini. The day after. Tudi Černobil. Same katastrofe in razdejanja. A kdo pravi, da tega ne poznamo tudi pri nas. Res da z eno bistveno razliko: ni bilo alfa, beta in gama žarkov. Bili so vsi ostali učinki: grmenje, zračni udarci, požari, oblaki prahu in zemlje, predvsem pa rušenje. V marsikateri vasi in zaselku, pa tudi v večjih središčih ni ostala nobena stavba cela. Grmičevje je pogorelo, drevesa so ogorela. Števerjanci, Oslavci, Štmaverci in po vrsti tja do doberdobskega Krasa in Jamelj so naši rojaki morali v begunstvo. Na Štajersko, v Avstrijo, tudi bliže v Furlanijo a tudi do Galicije. Po koncu vojne so se vrnili in obnovili svoje domove: cela generacija se je pri tem izsesala telesno in denarno. Odprli so kamnolome, jave, ustanovili zadrage in zidali. Pomoči pa ni bilo veliko, prej nasprotno. Utrjevanje fašističnega škvadrizma in njegovega uradnega dela po občinah, državnih ustanovah in celo v šolstvu je uničilo tudi nekatere zidarske zadruge. Tak je bil naš 'the day after': črn, rakast, uničujoč dokler ni ob primernem trenutku narodno telo začelo proizvajati protitelesc. Toda vrnimo se k slikam.

Na prvi so stavbe na Placuti v Gorici, tam kjer običajno parkiramo avtomobile ob večjih predstavah v Kulturnem domu. Na drugi je fotografija pročelja in oltarja Gradu nad Mirnom leta 1908. Na tretji je zadnji del iste stavbe: Misijonska hiša na Gradu nad Mirnom z dostopno cesto in kapelicami ob njej. Za četrto napišimo še enkrat: the day after!

R. A.

Pripravil: Iztok Jelačin

nedelja ob 11. uri

Vročih 10

Lestvica Radia Koper — Capodistria, Primorskega dnevnika in Primorskih novic

Lepo pozdravljeni vsi zvesti. Kot vidite teče lestvica Vročih 10 tudi v septembru, kar naj vas ne preseneča preveč, ker glasbo poslušamo vedno... Očitno ste se poleti dobro odpočili, tako da ste nam spet poslali precej glasovnic, kar je dobro in koristi realnejši podobi lestvice... ta pa je ta teden taka...

Štev. tednov na lestvici	Lestvica pretekli teden	
8	9	1. Bazar - Sabina
7	4	2. Gu Gu - Ljubil bi se
9	3	3. Martin Krpan - Od višine se zvrti
4	6	4. Madonna - Papa don't preach
7	1	5. Gu Gu - Mango Banana
5	2	6. A-ha - Train of thought
6	5	7. Brian Ferry - Is your love strongenough
—	—	8. Wham - The edge of heaven
—	—	9. Van Halen - Why cant' this be love
—	—	10. Level 42 - Lessons in love

Na vrhu velika sprememba, prvič so na vrhu Primorci... Sabina je po osmih tednih prišla na sam vrh in pri nas odpade star pregovor Kovačeva kobila je zmeraj bos... Gu Gu so tik pod vreliščem, tokrat z Ljubil bi se. Od tretjega do sedmega mesta ni groznih novosti, zato pa imamo spodnji del v celoti nov. Duo Wham je popularen, čeprav ga ni več med »živimi«, Van Halen prvič gostujejo pri nas, Level 42 pa je bil med kandidati za vstop že večkrat... O lestvici toliko, zdaj pa k ostalim rečem... Nekaj več kot tretjino oddaje smo posvetili novostim iz naše disko-teke. Po vrsti so si sledili Deryl Hall z Dreamtime, The Cult z Brother Hool sister moon, pa Ramones s She belongs to me in na koncu Steve Winwood z Back in the high life again. To so hkrati tudi predlogi za bodoča glasovanja. Pišite, četudi kar tako, neobvezno... Meni bo prav. Lepo pozdravljeni do prihodnjega tedna...

Z nagradami sodelujejo še:

Glasovnica za Vročih 10

Ime in priimek: _____
 Naslov: _____
 Glasujem za: _____
 Moj predlog: _____

Bralci Primorskega dnevnika ali Primorskih novic na Tržaškem in Goriškem naj pošljejo glasovnice na naslov: Primorski dnevnik, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst; bralci obeh časopisov v Sloveniji pa na naslov: Primorske novice, OF 12, 66000 Koper. Vsi naj pripisajo oznako »Vročih 10«.

današnji televizijski in radijski sporedi

- RAI 1**
- 10.30 Nanizanki: Francesco Bertolazzi investigatore, 11.30 Un terribile cocco di mamma
 - 12.00 Nadaljevanka: Jo Gaillard - Lo sconosciuto
 - 13.00 Baletna predstava
 - 13.30 Dnevnik
 - 13.45 Film: Il marito (kom., It. 1958; r. N. Loy; i. A. Sordi, A. Bautista)
 - 15.15 Dokumentarec: Storie di uomini e di moto 1880-1945
 - 15.55 Nadaljevanka: Il conte di Montecristo (2. del)
 - 17.00 Risanka: L'isola del tesoro
 - 18.10 Informativna oddaja: Trent'anni della nostra storia, vodi Paolo Frajese
 - 19.40 Jutrišnji almanah
 - 19.50 Vremenska napoved
 - 20.00 Dnevnik
 - 20.30 Dokumentarec: Quark Speciale - Isole in un mare d'erba
 - 21.25 Nadaljevanka: Storia d'amore e d'amicizia - Cesare (5. epizoda)
 - 22.25 Dnevnik
 - 22.35 Premio La Navicella, vodita R. Vaudetti in L. Rispoli
 - 23.40 Dnevnik - zadnje vesti

- RAI 2**
- 12.00 Nanizanka: A passo di fuga - Crisi d'identità
 - 13.00 Dnevnik - ob trinajstih
 - 13.15 Nanizanka: Saranno famosi
 - 14.10 Zabavni spored: L'avventura, vmes risanki Le nuove avventure di Scooby Doo, Sotto lo stesso cielo in nanizanka Camilla mia sorella
 - 16.30 Film: Un colpo da otto (krim., VB 1960; r. Basil Dearden; i. Jack Hawkins, Richard Attenborough)
 - 18.20 Športne vesti
 - 18.30 Naniz.: Il commissario Köster
 - 19.40 Vremenska napoved
 - 19.45 Dnevnik
 - 20.20 Športne vesti
 - 20.30 Film: Sfida all'OK Corral (western, ZDA 1957; r. John Sturges; i. Burt Lancaster, Kirk Douglas)
 - 22.30 Dnevnik
 - 22.40 Filmske novosti
 - 22.45 Dokumentarna serija: Il linguaggio dei luoghi
 - 23.50 Dnevnik
 - 24.00 Film: Sono un disertore (dram., ZDA 1942; r. A. Litvak; i. Tyrone Power, Joan Fontaine)

- RAI 3**
- 11.30 Inf. oddaja: Monografie
 - 12.00 Glasbena oddaja: Di Gei musica
 - 13.00 Nadaljevanka: Le sorelle Matarassi (2. del)
 - 14.20 Film: Casa lontana (dram., It. 1940; r. Johannes Meyer; i. Hilde Horeber, Beniamino Gigli)
 - 15.40 Dokumentarec: Grandi lavori del mondo
 - 16.35 Glasbena oddaja: Speciale Orecchio
 - 17.20 Glasbena oddaja: Dadaumpa
 - 18.15 Velike razstave: Guttuso v Benetkah
 - 19.00 Dnevnik
 - 19.20 Deželne vesti
 - 20.00 Dokumentarec: Panorama internazionale
 - 20.30 Benetke: XLIII Mostra internazionale del cinema
 - 21.30 Dnevnik
 - 21.55 Film: Il segreto del medaglione (dram., ZDA 1948; r. John Brahm; i. L. Day, R. Mitchum)
 - 23.25 Dokumentarec: Capitali culturali d'Europa

- RTV Ljubljana**
- 17.15 Poročila
 - 17.20 Otroški spored. Jugoslovanske zborovske slovesnosti v Nišu
 - 17.50 Dokumentarna serija: Živi planet - Odprti ocean (11. del)
 - 18.45 Risanka
 - 19.00 Danes. Koroški obzornik
 - 19.30 Dnevnik
 - 19.55 Vremenska napoved
 - 20.05 Komedija: DR., (r. Branislav Nušić; i. Ljubomir Ubavkić Pendula, Miodrag Petrović Čkalja, Radmila Savičević)
 - 21.45 Integrali
 - 23.00 Dnevnik
- Na RAI1 bo v okviru oddaje »30 anni della nostra storia« govoro o beatlesmaniji

- TV Koper**
- 17.00 Otroški spored, vmes risanka Lamù deklica iz vesolja in nanizanka L'amico Gipsy
 - 18.00 Nadaljevanka: Tra l'amore e il potere
 - 18.55 TV Novice
 - 19.00 Odprta meja
- V današnji Odprti meji bodo na sporedu naslednji prispevki:
- KANALSKA DOLINA — Prispevek o VI. Raziskovalnem taboru BAZOVICA — Komemoracija bazo-viških junakov**
- GORICA — Ponovno odprli železniško progo**
- 19.30 TVD Stičiče
 - 19.50 Dokumentarec
 - 20.30 Nanizanka: Bellamy
 - 21.20 Nanizanka: I cavalieri del cielo
 - 22.00 TVD Vsedanes
 - 22.10 Dokumentarec: I grandi protagonisti - General Graziani
 - 23.30 Nanizanka: Lucy

- CANALE 5**
- 8.30 Nanizanka: Una famiglia americana
 - 9.20 Nadaljevanki: Una vita da vivere, 10.10 General Hospital
 - 11.00 Nanizanke: Alice, 11.30 Dalle nove alle cinque, 12.00 Lou Grant
 - 13.00 Znanstveni tednik: Big Bang, vodi Jas Gawronsky
 - 13.30 Nadaljevanka: Sentieri, 14.20 La valle dei pini, 15.10 Così gira il mondo
 - 16.00 Dokumentarec: Il mondo intorno a noi
 - 16.30 Nanizanke: Hazzard, 17.30 Il mio amico Ricky, 18.00 L'albero delle mele, 18.30 Kojak, 19.30 Love Boat
 - 20.30 Nadaljevanka: Pearl (3. del)
 - 22.30 Nanizanka: Mississippi - Violenza nel ghetto negro
 - 23.30 Sportna oddaja
 - 0.30 Nanizanka: Sceriffo a New York

- 12.00 Nanizanki: Mary Tyler Moore, 12.30 Vicini troppo vicini
- 12.45 Otroški spored: Ciao ciao, vmes risanke L'incantevole Creamy, Le avventure della dolce Katy, She-Ra, la principessa del potere
- 14.30 Nanizanke: La famiglia Bradford
- 15.30 Film: Carousel (kom., ZDA 1956, r. H. King, i. G. MacRae, S. Jones, C. Mitchell)
- 17.20 Nanizanke: Con affetto Sidney, 17.50 Mary Benjamin, 18.40 Arabesque in 19.30 Charlie's Angels
- 20.30 Film: Il gatto (kom., It. 1977, r. L. Comencini, i. U. Tognazzi, M. Melato)
- 22.30 Film: Ombre malesi (dram., ZDA 1940, r. W. Wyler, i. B. Davis, H. Marshall)
- 0.20 Nanizanki: Vegas in 1,10 Switch

- 20.30 Film: Il ribelle (dram., ZDA 1975, r. R. A. Schmitzer, i. S. Stallone, A. Page)
 - 22.30 Nadaljevanka: I miserabili (1. del)
 - 23.30 Film: Banditis (pust., r. Karl Suter, i. Marion Jacov, Gerd Baltus)
 - 1.00 Nanizanka: Missione impossibile
- TELEFRIULI**
- 13.00 Film: Starblack (western 1967, r. Gianni Grimaldi, i. Robert Woods, Elga Andersen)
 - 14.30 Risanka: Hanna e Barbera Show
 - 15.30 Glasbena oddaja: GTX music
 - 18.30 Nanizanka: Ironside
 - 19.30 Dnevnik
 - 20.00 Nanizanka: Il mio amico Falco Rosso
 - 20.40 Informativna oddaja: Il sindaco e la sua gente
 - 22.00 Nanizanka
 - 22.30 Dnevnik
 - 23.30 Nanizanka: Scacco matto

- RADIO TRST A**
- 7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik;
 - 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Kratka poročila;
 - 7.20-8.00 Dobro jutro po naše: koledarček, narodnozabavna glasba;
 - 8.10 Morje, zibelka človeštva;
 - 8.30-10.00 Glasbeni almanah;
 - 9.00 Iz sence večnosti;
 - 10.10 Koncert;
 - 11.30-13.00 Glasbeni almanah (2. del); Sestanek ob 12.00;
 - Dramska vetrovnica - Zgodbe ob meji: "Ljubezna na meji";
 - 13.20 Glasba po željah;
 - 14.10-17.00 Poletni mozaik: otroški kotichek;
 - 17.00 Kulturna kronika;
 - 17.10 Klasični album;
 - 18.00 Slovenka;
 - 18.30 Poletni mozaik.
- LJUBLJANA**
- 5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 21.00 Poročila;
 - 4.30-8.00 Jutranji spored;
 - 8.05 Radijska igra za srednjo stopnjo;
 - 8.35 Mladi koncertant;
 - 9.05 Z glasbo v dober dan;
 - 10.05 Rezervirano za...;
 - 11.05 Znano in priljubljeno;
 - 11.35 Naše pesmi in plesi;
 - 12.10 Danes smo izbrali;
 - 12.30 Kmetijski navsveti;
 - 12.40 Po domače;
 - 13.30 Od melodije do melodije;
 - 13.45 Mehurčki;
 - 14.05 V korak z mladimi;
 - 14.35 Iz mladih grl;
 - 15.00 Radio danes, radio jutri;
 - 15.30 Dogodki in odmevi;
 - 15.55 Zabavna glasba;
 - 16.00 Vrtljak želja;
 - 17.00 Studio ob 17.00;
 - 18.00 Sotočja;
 - 18.45 Glasbena medigra;
 - 19.00 Radijski dnevnik;
 - 19.35 Lahko noč, otroci;
 - 19.45 Minute z ansamblom A la Carte;
 - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi;
 - 20.35 Odskočna deska;
 - 21.05 Radijska igra;
 - 22.00 Našim po svetu;
 - 22.30 Pevci zabavne glasbe;
 - 22.50 Literarni nokturna;
 - 23.00-4.30 Nočni program.

- RADIO KOPER (slovenski program)**
- 13.30, 14.30, 17.30 Poročila;
 - 6.00 Glasba;
 - 6.10 Vreme;
 - 6.30 Jutranjik;
 - 7.00 II. jutranja kronika;
 - 7.30 Jutranji servis;
 - 8.00-13.00 Prenos II. programa RL;
 - 13.00 Danes na valu Radia Koper;
 - 14.40 Zanimivost;
 - 15.00 Za varnejši jutri;
 - 15.30 Dogodki in odmevi;
 - 16.00 Glasba po željah;
 - 16.30 Primorski dnevnik;
 - 17.00 Počitniški vrtljak;
 - 17.40 Grožnjan - mesto mladih;
 - 18.00 Pulj kliče;
 - 19.00 Zaključek.
- RADIO KOPER (italijanski program)**
- 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila;
 - 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik;
 - 6.00 Glasba;
 - 6.45 Koledarček;
 - 7.00 Dober dan;
 - 8.00-12.00 Prisrčno vaši;
 - 8.15 Flashback;
 - 9.00 Glasba;
 - 9.15 Edig Galletti;
 - 9.32 Dragi Luciano;
 - 10.00 Popevka tedna;
 - 10.10 Šola, otroštvo, vzgoja;
 - 10.35 Vstop prost;
 - 11.00 Petkov kviz;
 - 11.30 Na prvi strani;
 - 12.00 Glasba po željah;
 - 14.30-20.00 Popoldanski spored;
 - 15.45-19.30 Splash;
 - 16.00 Glasba;
 - 16.33 Blitz;
 - 17.45 Metal heat;
 - 18.00-18.30 Pulj kliče Koper;
 - 20.00-6.00 Nočni spored.

- RETEQUATTRO**
- 8.30 Nanizanki: Vegas in 9.20 Switch
 - 10.10 Film: Uragano (dram., ZDA 1978, r. J. Jameson; i. L. Hagman)

- ITALIA 1**
- 8.30 Nanizanka: Daniel Boone
 - 9.20 Film: I lancieri del Dakota (pust., ZDA 1951, r. J. Kane, i. R. Cameron, A. Booth)
 - 11.15 Nanizanke: Sanford & Son, 11.40 Lobo, 12.30

- TELEPADOVA**
- 14.00 Nadaljevanki: Anche i ricchi piangono, 12.00 Andrea Celeste
 - 13.00 Risanka: L'uomo tigre
 - 14.00 Nanizanka: Pagine della vita
 - 15.00 Nanizanka: Anche i ricchi piangono
 - 16.00 Nanizanka: Andrea Celeste
 - 17.30 Risanki: Belle e Sabastien, Kimba
 - 19.30 Nanizanka: Mork & Mindy
- TELEQUATTRO**
- (Se povezuje s sporedi Italia 1)
- Lastne oddaje:
- 19.30 Fatti e commenti

- RADIO OPČINE**
- 10.00 Jutranja matineja, vodi Majda;
 - 19.00 Informativna oddaja za ital. poslušalce; med oddajami, podnevi in ponoči, glasba;
 - 20.30 Pogovor z odvetnikom: v studio B. Berdon;
 - 21.00 L'altra Trieste - vodi P. Parovel.

V folklorne petju na 25. natečaju Seghizzi

Odlična nastopa Fincev in Bolgark

V nedeljo zvečer je padel zastor nad drugo od treh večjih, mednarodnih kulturnih prireditev, ki se vrstijo v Gorici od zadnjih dni avgusta pa do sredine septembra. Po folklorne natečaju se je s koncertom zmagovalcev v zborovskem petju sklenil tudi pevski natečaj Seghizzi, prav v nedeljo, pa je bila tudi otvoritev mednarodnega natečaja za mlade violiniste Rodolfo Lipizer.

Na nedeljskem večernem koncertu v dvorani UGG, je nastopilo po pet prvovršenih zborov v dveh sekcijah tekmovanja v folklorne petju. V soboto zvečer pa je bil prav tako dobro obiskan koncert najboljših v polifoniji, kjer je bilo poleg mešanih ter moških oz. ženskih zborov tudi tekmovanje manjših vokalnih skupin.

Kot že v polifoniji, so med mešanimi zbori tudi v folklorne petju levji delež nagrad odnesli skandinavski zbori. Zmagali so Finci, ki so bili v polifoniji drugi, švedski zbor iz Stockholma pa se je po prvem mestu v polifonskem tekmovanju tokrat moral zadovoljiti z drugo nagrado. Edini slovenski zastopnik, Akademski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, se je tudi v tem tekmovanju uvrstil na dobro četrto mesto z minimalno razliko v točkah od tretjevrščenega zbora.

Lestvica najboljših v obeh sekcijah je sledeča. Mešani zbori: 1. nagrada zbor Dominante (Finska - 92,67 točk), 2. Engelbrekts Motettkör (Švedska - 89,62), 3. I Cantori di Santomio (Vicenza - 88,67), 4. Akademski zbor Tone Tomšič (Ljubljana - 88,29) 5. Lunds Kammarkör (Švedska - 87,43).

Med moškimi oz. ženskimi zbori je mednarodna žirija v tekmovanju iz ljudskega petja ponovila svoje odločitve iz polifonije: spet so zmagale pevke bolgarske Polifonije, ki so bile za razred boljše od ostalih in so zato dosegle najvišje točkovanje na letošnjem natečaju. Za njimi so se uvrstile Argentinke zbora San Justo iz Buenos Airesa, ki so se s slikovitimi ponchos letos prvič pojavile na Seghizzijevem tekmovanju in ga poživile tako s svojo barvito prisotnostjo kot s kvalitetnimi pevskimi nastopi.

Finski zbor Dominante drugi v polifoniji in prvi v folklori

Lestvica je v tej sekciji sledeča: 1. zbor Polifonija iz Sofije (Bolgarija - 96,33 točk), 2. Coral Femenino de San Justo (Argentina - 86,57), 3. Pevecké

Sdruženi Ostravskych Učitelek (ČSSR - 83,29), 4. zbor J. Arcadelt iz Škocjana ob Soči (81,71) 5. zbor konservatorija iz Larisse (Grčija - 81,67).

Otvoritev je bila v nedeljo

Violinisti iz desetih držav na natečaju Rodolfo Lipizer

Ko še ni utihnilo ubrano petje zborov na natečaju Seghizzi, je bila v nedeljo dopoldne v Avditoriju otvoritev 5. mednarodnega violinskega tekmovanja za nagrado Rodolfo Lipizer. Tekmovanje se je pričelo včeraj z izločilnimi nastopi, nadaljevalo pa se bo vsak dan do prihodnje nedelje.

Na otvoritvi so sodelovali člani umetniškega vodstva in žirije natečaja, prisotni so bili predstavniki oblasti in parlamentarca Rebulla in Battello. V imenu občinske uprave je spregovoril odbornik za kulturo Franco Obizzi in poudaril kvaliteto raven, ki jo je v samih petih letih dosegel natečaj. Prireditelji so si pridobili svetovni ugled, kar je v ponos celemu mestu in upravičeno uvršča violinski natečaj med najpomembnejše goriške kulturne manifestacije.

Deželni odbornik Brancati je v svojem pozdravnem nagovoru med drugim opozoril na težave, ki izvirajo iz preneglega zaporedja treh velikih kulturnih manifestacij kot so folklorne, zborovski in violinski natečaj. Potre-

ben bi bil večji časovni razmah - je ugotovil - in koordinacija med prireditvami, sicer obstaja nevarnost manjšega obiska s strani občinstva.

V imenu prirediteljev je pozdravil predsednik društva Lipizer profesor Lorenzo Qualli, ki se je spomnil goriškega glasbenika in skladatelja, po katerem sta poimenovana društvo in violinski natečaj. O pomenu natečaja za odkrivanje mladih talentov je na kratko spregovoril tudi predsednik umetniškega vodstva in žirije prof. Riccardo Malipiero.

Včeraj popoldne in zvečer so bili na vrsti prvi izločilni nastopi. Doslej se je predstavilo le 17 od skupno 52 prijavljenih violinistov. Zaradi težav z vizumi so povsem odpovedali Romuni (10 prijavljenih), Madžari in Bolgari. Manjkajo pa tudi drugi violinisti, za katere domnevajo, da se niso predstavili zaradi res težkih obveznih skladb, ki so predvidene v izločilnem delu tekmovanja. Kljub manj številni prisotnosti - vseeno pa je zastopanih 10 držav, med temi tudi ZDA in Japonska - se torej kvaliteta raven obeta kot zelo visoka. Večina izvajalcev je starih med 20 in 30 let, nekaj pa je tudi mlajših talentov.

Vsak dan do četrtega bosta na vrsti po dva koncerta, ob 15.30 in 20.30. Še danes so na vrsti izločilni nastopi, jutri in v četrtek pa polfinalni. V petek in soboto ob 20.30 bodo finalni nastopi ob spremljavi simfoničnega orkestra Varšavskega gledališča, v nedeljo pa bo ob 20.30 slavnostni koncert nagrajencev.

V okviru natečaja bo v petek od 10. ure dalje v pokrajinski sejni dvorani četrti mednarodni posvet o violinski glasbi.

Zbor borcev Kosovelove brigade

Borci Kosovelove brigade bodo imeli prihodnjo soboto, 13. septembra, v Kobdilju pri Štanjelu vsakoletni zbor, kjer se bodo pomenili o organizacijskih in drugih zadevah. Zborovanje se bo pričelo ob 15. uri, k udeležbi vabijo zlasti kosovelovce iz zamejstva.

prispevki

Namesto cvetja na grob Renca Faganela darujejo Jovanežev družine iz Dobberdoba 180 tisoč lir za OK Val v Štandrežu.

V isti namen darujejo člani konzorcija IMGO 150 tisoč lir za Zeleni križ v Gorici.

V isti namen daruje gostilna Devetak z Vrha 50 tisoč lir za OK Val in 50 točk za SZ Juventina.

V spomin na prijatelja Renca darujeta Marta in Loris 100 tisoč lir za OK Val.

Namesto cvetja na grob Pierina Deghenghija darujejo strici in tete 90 tisoč lir za krvodajalce v Sovodnjah.

V isti namen darujejo Jelka Boscarol, Jolanda Malič in Ivan Semolič 60 tisoč lir za društvo krvodajalcev v Sovodnjah.

Ob 14. obletnici smrti Maria Zuliana (Šandrota) daruje žena Roža 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Štandreža.

kino

Gorica

VERDI Zaprti. Jutri: 18.00 - 22.00 »Nanah e le sue sorelle«. Woody Allen. CORSO 18.00 - 22.00 »Tre uomini e una culla«.

VITTORIA 17.30 - 22.00 »Porno, calde e perverse«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30 - 22.00 »Telefono rosso (Cicciolina)«. COMUNALE Zaprti.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 - 20.00 »Rocky III«. DESKLE 19.30 »Morilčev dan«.

POGREBI

Danes v Gorici ob 11. uri Carmela Međot por. Vianni iz Vidma v cerkev na rojcah in na glavno pokopališče.

Včeraj zjutraj na Tržaški cesti

V prometni nesreči je umrl 39-letni Egon Trampus iz Rupe

Teden se je na Goriškem pričel v znamenju težke prometne nesreče, s smrtnim izidom, ki se je zgodila na Tržaški cesti, včeraj, nekaj pred 8. uro. Življenje je izgubil 39 - letni uslužbenec državnih železnic, Egon Trampus, iz Rupe, ranjen pa je bil 62 - letni državni uslužbenec, Pietro Lo Cuoco. Nesreča se je zgodila v neposredni bližini bencinske črpalke Esso, na Tržaški cesti. Po dosedanjih ugotovitvah naj bi se Trampus z motornim kolesom peljal po Tržaški cesti, namenjen proti centru, z nasprotno smeri pa naj bi s fiatom 131 pripeljal, po vsej verjetnosti namenjen na mednarodni mejni prehod pri Štandrežu, kjer je zaposlen pri carinski upravi, Lo Cuoco. Prišlo je do silovitega trčenja, pri čemer je mopedist zadobil hude poškodbe predvsem na glavi in zgornjem delu telesa. Avtomobil je po trčenju z mopedom silovito trčil še v drevo ob cesti. Ob tem je voznik zadobil laže telesne poškodbe.

Kljub hitremu posegu osebja Zelenega križa, Trampusu niso mogli več pomagati in je umrl že med prevozom v bolnišnico, medtem ko so Lo Cuoco pridržali na zdravljenju za deset dni.

Vzroke in potek težke prometne nesreče raziskuje prometna policija, ki je odredila, kakor je sicer predvideno za prometne nesreče s smrtnim izidom, začasno zaplenbo vozil.

Zaradi prometne nesreče, ki se je

zgodila ob 7.45, je bil promet na Tržaški cesti približno eno uro močno oviran in to prav v času, ko je najbolj gost.

Vest o tragičnem dogodku se je že zgodaj zjutraj razširila v Sovodnjah in zlasti v Rupi, kjer si je Egon, ki je bil zaposlen kot strojevodja na železnici, pred desetimi leti zgradil stanovanjsko hišo. Sicer pa njegova družina izvira iz Rupe. Pri železnici je zaposlena

tudi njegova soproga, Valnea Pitta. Trampus je bil z motorčkom namenjen na delo, kakor so nam povedali na železniški postaji. Ob 8.10 bi moral stopiti na vlak. Tako kakor vsak dan, zlasti v poletnem obdobju, se je na delo peljal z motorčkom, saj je pot od doma do železniške postaje razmeroma kratka.

Poleg žene zapušča še 10-letnega sina Gabriela in 4-letnega Alessandra.

Popravni izpiti uspešni za veliko večino dijakov

Včeraj so objavili izide popravnih izpitov še na vseh višjih srednjih šolah, kjer tega že niso storili v prejšnjih dneh. Na dveh slovenskih trgovskih šolah in slovenski sekciji industrijskega zavoda je bil uspeh kar dober, saj so od skupnih 47 dijakov bili zavrženi samo trije, ena dijakinja pa je odstopila. Izdelali so sledeči dijaki.

Trgovski strokovni zavod Ivan Cankar - 1. razred: Luka Colja, David Cernic, Margherita Fabretti, Marko Ferletic, Romina Juren, Margaret Komjanc, Graziella Makuz, Andrejka Misogoj, Silvan Škorjanc; ena dijakinja ni izdelala. 2. A razred: Mirija Gravner, Robert Velušček, Livij Volčič, Marko Zotti; ena dijakinja ni izdelala. 2. B razred: Walter Bandelli, Paola Cracina, Vesna Primožič, Kristina Sošol, Dean Štekar in Rafaela Zavadlav.

Trgovski tehnični zavod Žiga Žois - 1. razred: Mihael Corsi, Isabella Devetak, Aljoša Kuzmin, Barbara Luvisutti, Boris Nanut, Nadja Simiz, Barbara Vetrh. 2. razred: Marko Marassi, David Pahor, Marko Tomsic; en dijak ni izdelal. 3. razred: Peter Cej, Ivo Spazzapan, Vlasta Terpin; ena dijakinja je odstopila. 4. razred: Iztok Devetak.

Industrijski zavod Galileo Galilei - 1. razred: Robert Čaudek, David Hvalič, Primož Klanjšček, Mitja Malalan, Aleš Nanut, Tomaž Srebrnič. 2. razred: Mauro Colussi, Peter Ferfolja, Silvano Komic, Franko Pahor.

»Metanol« na prazniku grozdja

Lepo vreme je nedvomno pripomoglo k uspehu letošnjega praznika trgatve v Krminu. Okrog sedem tisoč obiskovalcev je v nedeljo popoldne sledilo sprevodu alegoričnih voz po krminskih ulicah, tekmovanju v mečkanju grozdja, navdušeno spremljalo potek tombole. Živahno je bilo seveda tudi na razstavi in pokušnji tipičnih vin krminskega okoliša.

Glede sprevoda alegoričnih voz velja zabeležiti, da je bila konkurenca tokrat bolj skromna, saj se je na prireditvi predstavilo vsega pet skupin. Prvo mesto je komisija prisodila skupini železničarjev, ki je pripravila voz na temo metanola, medtem ko si je skupina, ki je pripravila voz na temo vino miru, prisvojila drugo mesto. Poleg alegoričnih voz so obiskovalci seveda lahko uživali ob mimohodu godb, majoretk in otrok v narodnih

nošah. Praznik trgatve se je zaključil sinoči.

Obvestilo KGS kmetovalcem

Kraška gorska skupnost obvešča vse kmetovalce, da poteka spored podeljevanja čekov dopolnilne odškodnine (indennità compensativa) za leto 1983 po naslednjem sporedu:

Za kmetovalce iz občin Sovodnje, Doberdob, Foljan, Zagraj, Ronke - jutri, 10. 9. 1986, od 18. do 20. ure v občinski stavbi v Doberdobu.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Marzini, Korzo Italia 89, tel. 84443

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU Al Redentore, Ul. Fratelli Roselli 23, tel. 72340

Brzice smo slišali bučati celo noč, sedaj pa so bile pred nami. Z Maurom sva se na kanuju spustila po njih, medtem ko sta Laura in Rinaldo, ki sta šla peš ob reki, slikala in snemala za film o našem potovanju. Po prvem spustu sva se vrnila še po drugi kanu in spet zaveslala med štrlečimi skalami in zahrbtnimi valovi.

Brzice so bile kmalu za nami. Reka je končno začela pridobivati več vode od raznih pritokov, tako da smo tistega dne prepluli še precej brzic in opravili tudi kar dolg kos poti. Tok se je nato spet umiril: reka se je ponovno spreminjala v jezero in zopet nekoliko izgubila na vodi.

Ob jezeru smo zagledali velikega losa, ki je bil bele barve. Beli losi so že prava redkost, saj je dosti bolj pogosta temno rjava barva. Žival ni bila nič prestrašena. Medtem ko smo ga slikali z reke, je beli los radovedno gledal in nas spremljal dol ob bregu. Skušali smo se mu približati, vendar ko smo bili komaj 5-6 metrov od njega, je naenkrat izgubil v gozd.

Jezero je bilo kmalu konec in rečna struga se je zopet zožila. Črni kamni so bili posejani kot gobe pri naslednjih brzicah, ki smo jih ugledali pred seboj. Zaradi sonca, ki je

sijalo ves dan in žarkov, ki so se odbijali na vodni gladini, smo bili vsi ožgani po obrazu, zato smo sklenili, da se ustavimo. Ko smo stopili na breg, se je običajni oblaček komarjev in mušic, ki nas je stalno spremljal, kar naenkrat močno povečal. Po obrazu se nismo mogli več mazati s posebnimi tekočinami proti mrčesu, saj je bila koža že preveč prepečena od sonca. K sreči smo bili v Montrealu kupili posebne tančice, s katerimi smo si lahko prekrili obraze. Preprosti pripomoček nas je tako vsaj delno rešil neusmiljenih živalic, ki se ne boje ne ognja ne dima in ki so nas pikale celo skozi hlače.

Tudi ta večer sta postala nebo in reka krvavo rdeča. Pri nas bi bil to nedvomno znak za lepo vreme, v Velikem Severu pa ta zakon ne velja. Vreme se lahko popolnoma spremeni v teku samih dveh ur. Lahko nastopi dež, veter, spet sonce in vročina. Ko se sonce skriva za hip, se temperatura tako sunkovito zniža, da te zebe.

Tudi tisti večer je zaplapolal ogenj in spet smo ugotavljali in označevali točke na karti. Dognali smo, vsaj tako se nam je dozdevalo, kje smo. Izračunali smo, da smo v dveh dneh plovbe prepluli približno 45 kilometrov. Tisto noč je Laura imela malo vročine, saj so ji komarji hudo obdelali obraz.

TOMAŽ DEVETAK

Po sledovih traperjev na brzicah reke Mistassini

Četrtek, 26. junija, je bil drugi dan naše plovbe. Zjutraj nas je presenetila tanka skorja ledu v kozarcih. Nebo je bilo vse jasno in je obetalo lepo vreme. Že po nekaj metrih plovbe smo se morali spoprijeti z brzicami višje tretje stopnje. To je ena najvišjih težavnostnih stopenj, ki jih zmorejo kanuji indijanskega tipa: s tovrstnim plovilom lahko spreten kanuist uspešno premosti prehode do 4. stopnje, medtem ko omogoča kajak tudi veliko težavnejše spuste, ki lahko dosegaajo prehode do 6. stopnje. Indijanski kanu bi torej lahko označili kot nekak rečni tovornjak v primerjavi z lažjim in gibčnejšim avtomobilom-kajakom.

Pogovor ob občinskem prazniku v Novi Gorici

Gospodarsko sodelovanje in prometne povezave čez mejo

Pogled na Novo Gorico

Med našimi temeljnimi opredelitvami in usmeritvami je širjenje in poglobljanje sodelovanja s svetom, zlasti še s sosednjimi obmejnimi območji v Italiji. To izhodišče občinske politike, ki je seveda sad enake opredelitve jugoslovanske države in druž-

med forumi, ampak se odnosi med obmejnimi območji razvijajo tudi na ravni krajevnih skupnosti, družbenih organizacij in podrobno. Kar se tiče Gorice, mislimo občino in pokrajino, stiki sicer potekajo, vendar občutimo, da tu ni nekih novosti, nadaljnjih pobud. Zdaj smo s pokrajino v Gorici spet navezali stike in delegaciji obeh območij se bosta kmalu sestali na pogovore, ki bodo obsegali vsa vprašanja, ki jih občutimo ob meji. Naj poudarim, da občina Nova Gorica pospešuje tudi stike z videmsko pokrajino in z nekaterimi občinami v tej pokrajini, saj ima naša občina precej dolgo mejo z območji v videmski pokrajini.

Posebno kakovost in novo razsežnost odnosom ob meji daje sodelovanje Nove Gorice oziroma ustreznih organizmov pri nas z različnimi državnimi organi v Gorici, na primer s prefektom, sodišči, pa z obmejnimi policijskimi, finančnimi in drugimi organi. Pri tem nas zaskrbljujejo primeri mazaških in drugih akcij ter postopkov proti Slovincem v Gorici in drugod, ki škodujejo tudi prizadevanjem demokratičnih sil, da tukaj ob meji poglobljamo sodelovanje in sožitje.

Toda gospodarsko sodelovanje med obmejnimi območji je še zmeraj zelo skromno, oziroma ga skoraj ni.

Resnično je to tako. Ugotavljamo, da sploh nimamo dogovorjenih skupnih gospodarskih interesov in koristi, ki bi jih uresničevali z enotnimi programi. V Novi Gorici razmišljamo o naših programih in možnostih, v Gorici pa spet o njihovih programih in razvojnih poteh. Na tem področju se Osimski sporazumi ne izvajajo, saj bi morali ustanoviti skupne mešane komisije, ki bi pripravile enotne razvojne dokumente za gospodarstvo ob

ci razložil novi predsednik Trgovinske zbornice v Gorici.

Slabe prometne povezave med obmejnimi območji oziroma med Jugoslavijo in Italijo zagotovo ovirajo gospodarsko sodelovanje, Nova Gorica pa postaja v prometnem oziru čedalje bolj izolirano področje. Ali bo slednjič prišlo do gradnje tako imenovanih Osimskih cest?

Moram povedati, da izgradnja Osimskih cest zelo kasni, pri čemer gre za pomanjkanje sredstev. Zdaj je lokacijska dokumentacija za odsek avtoceste od Vrtojbe do Sela pripravljena in odobrena, ostalo projektno dokumentacijo za vse Osimske ceste pa izdelujejo v Ljubljani. V Vrtojbi že gradimo priključek na bodočo avtocesto. Vendar je treba opozoriti, da sama Slovenija nima dovolj denarja, da bi lahko zgradila prometnice, dogovorjene v Osimu.

Pričakujemo, da bi na zvezni ravni v Beogradu sprejeli končno odločitev glede financiranja gradnje cestnih infrastruktur. Zaradi tega ne morem reči, ali se bo gradnja odseka avtoceste Vrtojba - Selo dejansko začela v letu 1987.

Govorite o uspehih in ovirah na področju medobmejnih odnosov in sodelovanja. Med neizpolnjenimi dogovori je tudi zgraditev oziroma ureditev skupnega jugoslovansko-italijanskega sistema za obrambo pred točo v obmejnih krajih.

V Novi Gorici smo izredno nezadovoljni zaradi zastojev, obojavljanj in težav pri razvoju takega skupnega sistema za obrambo kmetijstva, zlasti pa še vinogradništva, pred točo. Škoda zaradi toče znaša letos v naši občini, to je v Brdih, na območju Nove Gorice in v Spodnji Vipavski dolini, preko 200 milijard starih dinarjev. S sedanjim stanjem smo nezadovoljni tudi zaradi tega, ker v naši občini, kot tudi drugod na Primorskem, redno zbiramo sredstva za financiranje takega sistema proti toči. O položaju bomo seznanili Skupščino Slovenije. Težave so skupne na obeh področjih. Pri nas imamo na primer velike probleme s kvaliteto raket, ki bi jih uporabljali proti toči. Če ne bo drugače bomo v novogoriški občini ob pomoči vse Slovenije prisiljeni razviti lasten, to je avtonomen sistem obrambe pred točo.

Vpraševal
MARJAN DROBEŽ

Danilo Bašin, predsednik Občinske skupščine Nova Gorica

be, je predsednik Občinske skupščine v Novi Gorici Danilo Bašin nekajkrat poudaril in ponovil v pogovoru za Primorski dnevnik, ob 9. septembru, prazniku občine. Pogovor se je zvečinoma nanašal na vprašanja, ki bodo lahko pospešijo ali pa ovirajo dialog in sporazumevanje med Novo Gorico in območji v Italiji.

Kako ocenjujete stanje odnosov ob meji?

Odnose vzeto v celoti zelo ugodno ocenjujem, pri čemer s slovenskimi občinami na Goriškem, to je s sovedensko, doberdobsko in števverjansko občino, preučujemo tudi možnosti za različne gospodarske stike in sodelovanje. To ni več sodelovanje zlasti

vsem delovnim ljudem
in
občanom

ČESTITAJO OB OBČINSKEM PRAZNIKU

skupščina občine
in družbenopolitične organizacije
občine
NOVA GORICA

hitro
varno
udobno

AVTOPROMET GORICA
NOVA GORICA

TOZD Tovorni promet
TOZD Gorica, PP in TA
TOZD Avtoremont

TOZD Avtoprodaja
TOZD Gostinstvo
TOZD Avtoservis
DSSS

Čestitke vsem občanom in delovnim kolektivom
ob prazniku občine Nova Gorica

zavaruje
triglav

**zavarovalna
skupnost triglav**

OBMOČNA SKUPNOST NOVA GORICA

s predstavništvu v
AJDOVŠČINI
IDRIJI
TOLMINU

Čestita svojim zavarovancem in občanom Nove Gorice
ob njihovem prazniku

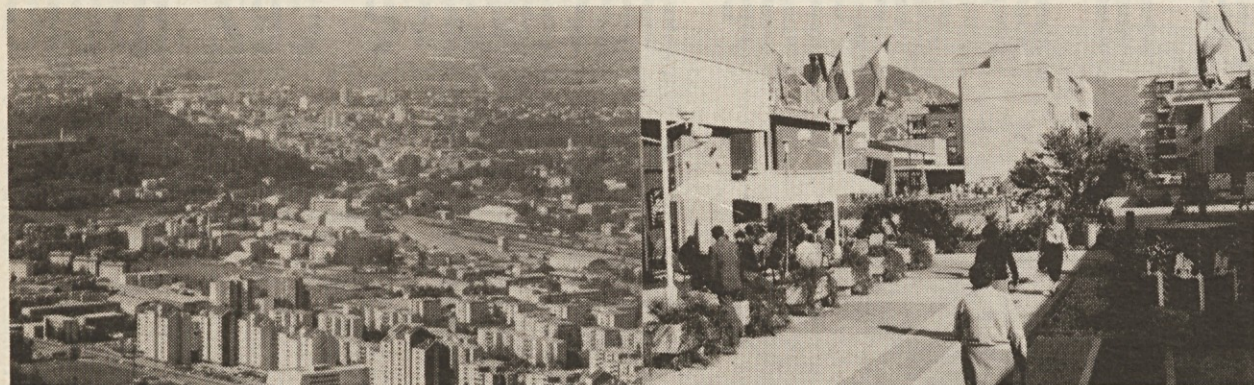
SPLOŠNO
GRADBENO
PODJETJE
"GORICA"

NOVA GORICA

- KOMPLET INŽENIRING STORITVE
- PROJEKTIRANJE
- GRADNJA VSEH VRST OBJEKTOV DOMA IN V TUJINI
- ŠIROK PROGRAM PROIZVODNJE ARMIRANOBETONSKIH KONSTRUKCIJ

Vsem delovnim ljudem in občanom
iskrene čestitke
ob prazniku Nove Gorice

Nova Gorica praznuje

**Kolektiv
SOLKANSKE
INDUSTRIJE
APNA
iz Nove Gorice**

*Ob občinskem prazniku
želimo
vsem občanom mnogo delovnih uspehov*

cestno podjetje

Nova Gorica

*Ob prazniku občine Nova Gorica
čestitamo
vsem občanom, poslovnim partnerjem
in prijateljem.*

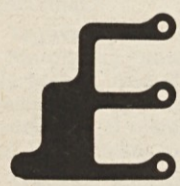
**TEKSTILNA TOVARNA
»OKROGLICA«
65293 VOLČJA DRAGA**

*OB PRAZNIKU OBČINE
ČESTITAMO VSEM OBČANOM
IN SVOJIM POSLOVNIM PARTNERJEM*

DELOVNA ORGANIZACIJA

GORIŠKI VODOVODI

čestitajo občanom občine Nova Gorica ob njihovem občinskem prazniku.

ELEKTROTEHNA

**LJUBLJANA
DO JUGOTEHNIKA
TOZD ELGRO - NOVA GORICA**

*V naših trgovinah vam nudimo
ELEKTROMATERIAL
in čestitamo ob občinskem prazniku
občine Nova Gorica.*

**TOZD
TRGOVINA
NA
DROBNO
NOVA
GORICA**

*Ob občinskem prazniku Nove Gorice čestitamo
vsem občanom in jim želimo
veliko delovnih uspehov*

Iskra

**Iskra Avtoelektrika
n.sol.o.
Nova Gorica**

TOZD Mali zaganjalniki Nova Gorica
TOZD Generatorji in elektronika Nova Gorica
TOZD Vžigalne tuljave in druga oprema Bovec
TOZD Avtoelektričnih vžigalnih sistemov Tolmin
TOZD Veliki zaganjalniki Nova Gorica
TOZD Žarnice Ljubljana
TOZD Delovnih sredstev
TOZD Odlitki Komen
TOZD Komerciala
TOZD Inštitut

Delovna skupnost skupnih služb

**Čestitke delovnim ljudem občine Nova Gorica
ob njihovem prazniku**

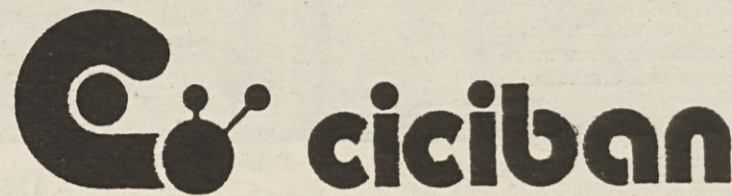
šamplonka

**re n e
nova gorica**

PROIZVODNJA PRALNIH IN ČISTILNIH SREDSTEV
TER PREHRAMBENIH PROIZVODOV

Iskreno čestitamo ob prazniku občine Nova Gorica.

**tovarna obutve
in otroških potrebščin p. o.**

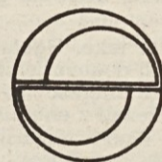
65291 miren pri gorici

*Ob 9. septembru
prazniku občine Nova Gorica
čestitamo vsem občanom*

**»GOSTOL«
NOVA GORICA**

TOZD Tovarna strojev Nova Gorica
TOZD Tovarna strojev Tolmin
TOZD Tovarna strojev Idrija
TOZD Livarna Nova Gorica
DSSS

Grafično podjetje

»SOČA«

NOVA GORICA — VOJKOVA 65

S POSLOVNIMI ENOTAMI:

- tiskarna »Soča« Nova Gorica, Vojkova 65
- papirnica »Naša knjiga« Nova Gorica, Kidričeva 20
- knjigarna »Naša knjiga« Nova Gorica, Leninova 14
- knjigarna in papirnica »Naša knjiga«, Ajdovščina
- knjigarna in papirnica »Naša knjiga«, Šempeter
- knjigarna in papirnica »Naša knjiga«, Vipava
- prodaja na debelo »Naša knjiga«, Nova Gorica, Vojkova 65

*Ob prazniku Nove Gorice čestitamo vsem
občanom in poslovnim partnerjem.*

V okviru bienala industrijskega oblikovanja

Razstava Oskarja Kogoja v Zagrebu

Letošnjega 16. septembra bo v Zagrebu, v okviru bienala industrijskega oblikovanja (BIO), v organizaciji zagrebškega muzeja za umetnost in obrt (Muzej za umetnost i obrt) odprta razstava Oskarja Kogoja "Oskar Kogoj collection - Nature desing".

Priznani slovenski umetnik in oblikovalec bo na njej predstavil tudi svojo zbirko malih plastik, med njimi tudi zadnjo v uspešni vrsti - miš, ki jo je napravil za Likovne susrete iz Subotice. Odlita v srebru je ta mala plastika od letos dalje tradicionalna nagrada na triennialnih subotičkih likovnih srečanjih.

Oskar Kogoj je motiv za to svoje delo našel v bronasti miški iz Mosta na Soči, najdeni leta 1979 (izkopavanja Goriškega muzeja iz Nove Gorice) v ruševinah velikega rimskodobnega objekta. Živalica, ki sedi na zadnjih nogah drži v prednjih tacah plod in ga gloda. Vlita figurica je realistično oblikovana in ima vidno poudarjene anatomske značilnosti miši - glodalca. Hrani jo Goriški muzej v Novi Gorici.

V množici zoomorfnih figur v rimski mali bronasti plastiki so miške dokaj pogost motiv. Poznane so na pr. v Franciji, v sosednji Avstriji, pri nas pa je nekaj primerkov znanih v Sisku (antična Siscia), v Novih Banovcih in

V sredini miške iz Mosta na Soči, leva Kogojeva plastika, odlita v srebru, desno modelirana v slonovi kosti.

v Solinu v Dalmaciji. Miška iz Mosta na Soči je najverjetneje import iz italjskih umetnoobrtnih delavnic, v Posočje je lahko prišla preko Ogleja (Aquila), ki je bil posrednik v trgovanju s severnimi provincami rimske države.

Srčkano miško iz Mosta na Soči je Oskar Kogoj likovno prenovil in ustvaril nekakšen simbol žitorodnih prostranstev v vojvodinskih ravninah.

(gm)

Pobuda dežele Veneto in založbe Marsilio

Tantadruj Cirila Kosmača v zbirki Europa Genti

Kot za vsako drugo gospodarsko pobudo sta tudi za kulturno industrijo profit in odmevnost pomembna cilja. To je povsem legitimno, saj je tudi gospodarska trdnost jamstvo za boljše kulturno ponudbo. Vendar v Evropi, še zlasti pa v Italiji, taka logika sili k ovrednotenju avtorjev večjih narodov z bolj razširjenimi in poznanimi jeziki ter k zapostavljanju avtorjev malih narodov, katerih edina "krivda" je, da pišejo v nedominantnih jezikih. Take izbire nedvomno osiromašijo kulturno klimo in kulturno rast celotne skupnosti, saj zmanjkajo glasovi nekaterih narodnostnih in kulturnih komponent, ki so vendarle sestavni del Evrope.

In prav to vrzel namerava sedaj zapolniti založniška hiša Marsilio, ki je v sodelovanju z deželo Veneto osnovala zbirko Europa Genti (Ljudje Evrope). Prvih pet knjig zbirke bodo predstavili prihodnji teden v Benetkah v okviru istoimenske pobude dežele Veneto. "S to zbirko - je naglasil predsednik Veneta Bernini - bomo približali italijanski javnosti vse tiste glasove, ki so vredni, da jim prisluhnemo zaradi njihove kulturne vrednosti in zaradi sposobnosti, da vsem nam predočijo velike afinitete narodnostnih in kulturnih komponent, ki dajejo vsebino življenju Evrope."

Med knjigami, ki jih bodo predstavili v okviru zbirke, je tudi italijanski prevod Kosmačeve novele Tantadruj. Gre za prevod z naslovom Stostollà, ki ga je pripravila Patrizia Ravaggi in ki je že izšel v knjižni obliki pri Založništvu tržaškega tiska z dvojezično izdajo Tantadruj - Stostollà. "V noveli Stostollà - piše v predstavitvi - Kosmač oživlja kmečki svet, ki je večkrat polnil strani najbolj realističnih avtorjev. Vendar Kosmač ni realist, pač pa spertamentalist jezika, ki manipulira z veliko spretnostjo različne elemente in jih zliva v svoj nezamenljiv slog.

Ob Tantadruju bodo v zbirki še dela portugalskega avtorja Miguela Torge, norveške pisateljice Bjorg Vik, turškega pesnika Cahita Kulebija in madžarskega avtorja Ilyesa Gyule.

Pobuda dežele Veneto in založbe Marsilio je pomembna ne samo zaradi kakovosti predstavljenih avtorjev pač pa predvsem, ker z nedominantnimi glasovi bogati dominantne jezikovne prostore.

Franc Zupet razstavlja v Mali galeriji v Sežani

V sežanski Mali galeriji, ki deluje že deset let, se tokrat prvič srečujemo s kolekcijo portretov. S tematsko izbrano razstavo se na obalno-kraškem območju prvič predstavlja priznani slikar Franc Zupet - Krištof, doma iz Ljubljane. Razstava prikazuje portrete nekaterih sodobnih slovenskih kulturnih delavcev, med njimi zasledimo tudi portrete Primorcev.

Tematsko izbrana razstava je nastala na umetnikovo lastno željo, da bi slovenske kulturne delavce oziroma umetnike iz sedanjega časa, preteklega in polpreteklega obdobja izpolnil. Prizadeva si slikovno oživeti Cankarja, Groharja, Prešerna. Skozi sugestivno umetnost si trudi prikazati, kako so izgledali naši umetniki.

Portreti so nastajali več let in so plod velikega potrpljenja in dalj časa trajajočih poznanstev (osebnih) s portretiranci. Krištof je ljubitelj lepe umetnosti. In ko stopiš v razstavni prostor, ne stopiš pred uganke in rebase, na katere smo v sodobnem slikarstvu vajeni. Krištof je eden tistih redkih slikarjev, ki odpira pot do človeka in nam ga predstavlja takšnega kakršen je - v dobrem, slabem. V por-

treh ne najdemo nič lesketajočega, polepšanega. Slikar z občutkom resnice obravnava sebe in bližnjega. Slikarja zanima celotna podoba določene osebnosti. Seveda so te upodobitve njegov osebni pristop, ki izražajo občutljivost, glavna sila portreta pa so oči.

V zadnjem času moderni slikarji bežijo od človeka, se izogibajo portretiranj in ga obravnavajo kot predmet. Krištof pa je s svojo zavestjo, popolno odgovornostjo do življenja in elanom utrl v umetnosti novo pot, pot z bližanja s človekom. Skozi slikarsko tradicijo in z lastno intuicijo se lahko poglobimo v govorico tega sveta. Portreti nas tudi duhovno obogatijo in nudijo možnosti sprejemati ali pa odklanjati govorico portretov. Sleherni razstavljeni portret predstavlja zaključeni svet, ki se je porodil kot nema govorica umetnika - slikarja in portretiranc. Te upodobitve so žive govorice časa in današnjih sodobnikov, ki oblikujejo in jih srečujemo v slovenskem kulturnem področju.

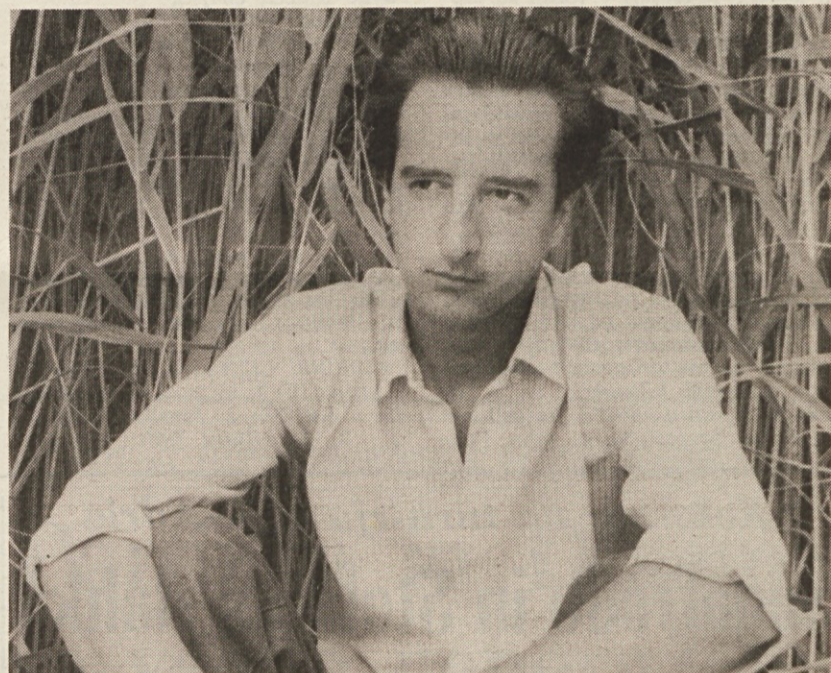
OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Pred praižvedbo Kresnika skladatelja Fabia Niedra

Na sporedu Štajerske jeseni (Musikprotokoll) v Gradcu je 26. oktobra novost tržaškega skladatelja Fabia Niedra, ki se v poslednjih letih čedalje boljše uveljavlja na Nizozemskem, v Nemčiji in Avstriji, saj je v teh deželah prejel vrsto nagrad in doživel niz izvedb. (Nieder se je rodil v Trstu leta 1957, kompozicije se je učil z Giulio Viozzijem in Witoldom Lutoslawskim in je znan tudi kot odlični pianist: bil je prvi, ki je v Ljubljani leta 1978 zaigral celotno zbirko Kogojevih Malenkosti.) Naslov nove skladbe, ki bo doživela krst v Gradcu in je bila izrecno naročena za to priložnost, je "Kresnik, duh kresne noči v vaseh slovenskih kmetov"; skladba je napisana za klavir, 24 solističnih glasov, dva otroška glasova, štiri tolkalce in ogralca ter se poslužuje besedil Paula Kleeja in slovenske ljudske pesmi "Kresna noč". Na sporedu istega koncerta bo še novost Wolfganga Rihma za zbor a cappella.

V Niedrovem delu se pojavljajo prvine domišljjskega gledališča, ki jih uokvirjajo in zadržujejo klavir, zbor in tolkalci s tem, da uveljavijo obredno praznovanje koncerta. Glasba se s svojo silo uveljavlja v kraju hipotetičnega gledališkega dogajanja. Delo kot tako je navidezno zelo "nečisto", saj niha njegova oživitvev med gledališko predstavo in povsem čisto glasbeno obliko.

Igralec, ki predstavlja duha kresne noči - Kresnika, oblečen s samo slamo, ždi v polmraku v odrskem kotu in -

kakor duhovina iz Beckettovega gledališča - je ves čas, kolikor skladba traja, to je nekaj čez pol ure, povsem negiben in mrmra nerazumljive besede kakor kak medium v transu.

Njegovo dihanje postane na nekem mestu podobno vznemirljivemu vetru, ki paralizira tek časa v skladbi. Gibanje v prostoru je zaupano dvema nevidnima otroškima glasovoma, ki predstavljata občinstvu nevidno son-

čno metaforo. Številne prvine so vzete iz resnične kmečke folklore: pred vsemi prisotnost slame, ki tudi zvočno objame vsako drugo zvočno prvino v zvezi z Kresnikom. To velja tudi za zvok klavirja, ki je povsem pokrit z listi papirja in praskeče kakor plamen simboličnega kresa.

Izvedba v graški Stefaniensaalu je zaupana pianistu Adolfu Hennigu in graškemu zboru Pro Arte. (u)

DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNAN

SLOVENIJALES

Tretja knjiga zbranega dela Antona Aškercarja

Urednik Vlado Novak uvrstil v knjigo pesnikove epske pesnitve

Niž vzemirjlivega ne predstavlja izid tretje knjige zbranega dela Antona Aškercarja, ki je pri Državni založbi Slovenije izšla kot 146 (!) knjiga zbirke zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. In vendar gre za dogodek, ki je le vreden posebne zabeležbe. Dejstvo je namreč, da je druga knjiga zbranega dela tega slovenskega pesnika in publicista ter pomembne slovenske kulturne osebnosti na prelomu stoletja, izšla že leta 1951 (prva pa leta 1946). Takratna urednica profesorica Marija Borštnikova, ki je velik del svojega raziskovalnega dela posvetila prva Aškercu, svojega dela ni želela nadaljevati.

Delo je ostalo torzo in šele novi urednik Aškercarjevega zbranega dela Vlado Novak obeta zaključiti to izdajo. Novi zvezek v zbirki, ki je izšel po petintridesetih letih od izida prejšnjega zvezka, je torej le pomemben, kajti kaže na to, da bo tudi Aškercarjevo zbrano delo doživelo svojo publikacijo v ugledni zbirki in s tem tudi svoj zaključek. Urednika, tako urednik celotne izdaje zbranih del slovenskih klasikov, kot tudi novi urednik Aškercarjevega dela, zaslužita torej vsaj skromno priznanje.

Tretja knjiga zbranega dela Antona Aškercarja nadaljuje koncept, ki ga je

deloma pripravila že prvotna urednica, deloma pa je nekoliko spremenjen. Zato je urednik v knjigo, ki je sicer posvečena spominu že umrle urednice Marije Borštnikove, uvrstil dramsko pesnitev Zlatorog, pa epsko pesnitev posvečeno Primožu Trubarju ter zbirko pesmi Mučeniki, ki predstavlja ciklus pripovednih pesmi o slovenski protireformaciji. Tako je knjiga zaokrožena in posvečena predvsem epski poeziji, saj tudi pesnitev o Zlatorogu ni primerna za uprizoritev in ima le na zunaj dramsko obliko, dejansko pa je dramska pesnitev. To je priznal tudi pesnik sam. Povsem epska pesnitev je razumljivo pesnitev o Primožu Trubarju. In isto velja za tretji del te knjige zbranega dela.

Knjiga ima poleg tekstov, ki obsegajo več kot dve tretjini knjige, tudi urednikov uvod in opombe k pesmim. Te tvorijo seveda bistven del te izdaje in ustvarjajo njen kritičen, znanstveni značaj. Ne gre torej samo za to, da dobivamo s tem današnjemu času neznanne (in tudi odtujene) Aškercarjeve pesnitve; gre predvsem za kritično izdajo, prvo tovrstno izdajo te Aškercarjeve poezije. Dejstvo je namreč, da so izdaje teh del doživle v takratni slovenski javnosti različne odmeve od laskavih, preko umerjeno pozitivnega

do odločno odklonilnih. Res je sicer, da urednik svoje sodbe v uvodu oz. opombah ne daje, vendar s celotnim zbranim gradivom usmerja današnjega bralca k lastni oceni in presoji teh Aškercarjevih stvaritev. Opombe k besedilu predstavljajo dodatno uredniško razlago.

Ko je Aškerc leta 1902 odločil uredništvo Ljubljanskega zvona, je hotel svojo pesniško veljavo in prvenstvo, ki so mu ga mladi s Cankarjem na čelu odrekli, potrditi. Ne le s pregledanim novim izidom Balad in romanc temveč tudi z novim delom. Odločil se je za dramsko pesnitev o Zlatorogu, oz. za pesnitev po ljudski pripovedki o triglavskem Zlatorogu. Pri tem ga je vzpodbudila želja po tekmovanju z nemško Baumbachovo pesnitvijo na isto temo, ki je dvajset let prej izšla celo v slovenskem prevodu.

Formalno je ta svoj namen Aškerc sicer zanikal, vendar je sam le zapisal, da zakaj ne bi tudi Slovenci smeli imeti »svojega« Zlatoroga. Pesnitev, napisana po istih motivih, po svoji zasnovi pa dramska pesnitev, je res izšla leta 1903 z letnico 1904. Vzbudivla je različne odmeve, od navdušujočih, do odklonilnih s strani katoliških kritikov. Pesnitev je našla tudi svoj odmev v češkem revijalnem tisku in v

poljskem. Prizadevanja za češki prevod pa niso doživela uresničenja.

Epska pesnitev Primož Trubar je zajeta iz slovenske zgodovine, ki je vseskozi razvnela Aškercarjevo ustvarjalno domišljijo. Z uporabo te motivike je namreč Aškerc lahko izpovedoval svoje ideje o narodni prebujbi, predvsem pa so svobodomiselnosti ter socialni pravičnosti. Motivika o Primožu Trubarju je bila še posebej primerna za njegov obračun s katolicizmom, neposredno pa ga je k delu vzpodbudila bližajoča se štiristoletnica Trubarjevega rojstva (1508-1908).

Ko je dokončal pesnitev o Zlatorogu, se je lotil Primoža Trubarja. Pesnitev je izšla v samostojni knjigi decembra 1904. Odmev izdaje je bil v skladu s političnimi oz. nazorskimi opredelitvami ocenjevalcev. Katoliška kritika je povzdigovalje protikatoliškega reformatorja seveda odločno odklanjala. Knjiga je imela odmev tudi v tujem tisku. Polemike okrog te pesnitve pa so še nekaj časa vzemirjlive slovensko kulturno javnost.

Aškercar pa sta sprejem pesnitve o Trubarju in polemika okrog nje samo vzpodbudila k novemu ustvarjanju. Od študija o reformaciji mu je ostalo dokaj gradiva, ki ga v pesništvu ni mogel uporabiti.

Te osnovne motive je uporabil za nove pesmi, ki jih ni objavljaval po revijah temveč jih je namenil za novo pesniško zbirko. Ta je konec leta 1906 izšla pod naslovom Mučeniki. In pod naslovom Slike iz naše protireformacije. V njej je izpričal svoje simpatije za reformacijo, iz katere je izšla slovenska književnost ter ogorčenje nad protireformatorji, ki so požigali slovenske knjige na grmadah. Nazorsko razcepljena slovenska javnost je knjigo enako deljeno sprejela kot prejšnjo o Trubarju. Od kritičnih zapiskov do apologetskih napadov je bila paleta različnih ocen. Nekatere so izšle v hrvaškem in češkem tisku, pa tudi na Poljskem. Današnji slovenski bralec pa bo te poezije s tematiko reformacije in protireformacije sprejel seveda lahko le kot literarno-zgodovinsko vrednoto.

Po vsem tem lahko sodimo, da je tretja knjiga Aškercarjevega zbranega dela zanimiva, čeprav ne vzemirjliva. Obuja spomin na Aškercarja, prikazuje njegovo delo v današnji luči, osvetljuje njegovo nazorsko misel in umetniško snovanje. Pomeni pa tudi potrebno in koristno nadaljevanje izdaje zbranega dela slovenskega pesnika Antona Aškercarja.

Naročnina: mesečna 12.000 lir - celoletna 140.000 lir; v SFRJ številka 70 - din, naročnina za zasebne mesečno 350 - din, letno 3.500 - za organizacije in podjetja mesečno 500 - letno nedeljski 1.200 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglaš 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglaš 650 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretto De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

9. septembra 1986

Premika se zemeljski plaz ki je julija ubil osem oseb

POTENZA — Zemeljski plaz v Seniseju je pričel znova drseti. Prebivalci tega kraja so sredi pretekle noči v malem doživeli tisto, kar se je dogajalo ponoči 26. julija, ko je pod ogromnim plazom peska in kamenja izgubilo življenje osem oseb. Preplah se jih je lotil popolnoči, ki so za opazovanje krušljivega hriba določene osebe zaslišale zvoke, ki spremljajo plaz. Sprva so bili ti znaki šibkejši, potem pa so se okrepili. Okoli ene po polnoči je velika količina peska zdrsnila po pobočju in porušila še tisti dve hiši, ki sta letošnjega julija nepoškodovani ostali na robu plaza. Prebivalci so v paniki zapuščali hiše in se zbrali v sejni dvorani občinskega sveta, kjer so zahtevali, naj uredijo površino hriba, da se bo prenehala krusiti in ogrožati njihova življenja.

Prof. Del Prete, ki vodi občinsko komisijo za utrditev zemljišča, je izjavil, da je to delo povezano s hudimi težavami. Obljubil je, da bodo do konca septembra načrt izdelali in ga potem lahko pričeli izvajati. V pretres ga bodo dali tudi predsedstvu svetovnega odbora za odpravo plazov.

Zemeljski plaz v Seniseju ni edini primer slabe geološke službe v Italiji. Zaradi te pomanjkljivosti sta nastali tudi nesreči v Longaroneju in v Stavi, ki sta obe terjali veliko

človeških življenj. So nekatera področja, kjer je potrebno nameniti velika sredstva za dela, ki so vsaj navzven in za širši krog državljanov neopazna. Toda ni mogoče vedno graditi samo takšne objekte in naprave (in pred volitvami rezati simbolične trakove), ki se vidijo.

Z opismenjevanjem proti vojnam

VATIKAN — Oboroženi spopadi lahko zavzamejo apokaliptične razsežnosti, pravi papež v svojem pismu generalnemu direktorju UNESCO ob 20. mednarodnem dnevu opismenjevanja, ki so ga včeraj proslavili po vsem svetu. Papež dodaja, da bi se človeštvo moralo vedno bolj zavedati, da je v boju za mir prav boj proti nepismenosti velikega pomena.

Papež izraža nato željo, da bi ljudje, osvobojeni strahu in groženj zaradi oboroženih spopadov, ki lahko postanejo usodni za človeštvo, namesto spopadov vzpostavili bratske stike; pri tem bi jim bila v pomoč komunikacijska sredstva, ki jih nudi sodobna omika.

Il Mondo o zaslužkih časnikarskih založnikov Italijanska tiskana beseda je pri zelo dobrem zdravju

Niso se uresničile napovedi o konkurenci TV

RIM — Pohod televizije in novih informacijskih tehnik nista povzročila tolikokrat napovedane krize tiskane besede. Velike italijanske založbe so se namreč še bolj okrepile. Do tega sklepa je prišel tednik Il Mondo, ki bo v zadnji številki objavil svoje izsledke s tega področja. Njegovi podatki osvetlujejo neko doslej manj znano plat italijanskega tiska.

Po njegovi raziskavi je 11 največjih izdajateljskih skupin v letu 1985 zaslužilo trikrat več kot leto poprej. Na vrhu lestvice so Corriere della sera, La Stampa in Il Resto del Carlino. V resnih težavah sta samo Il Giorno in Il Tempo. Če prištetimo še manjše založniške hiše, so imeli listi nad 150 milijard lir prihodka.

Zaslužili pa niso samo veliki listi. Pri 24 milijardah, ki jih je zaslužil kolos Rizzoli - Corriere della sera, se denimo regionalni list, kakršen je Il Gazzettino iz Benetk, s svojimi 100 milijardami nima kaj pritoževati. Za 65 odstotkov so svoj prihodek zvišali tudi Repubblica, Sole 24 ore in Panorama.

Il Mondo ta uspeh tiskane besede pripisuje trem dejstvom: sprostitvi cen dnevnikov, prekoračitvi prodaje 5 milijonov izvodov in prodor industrijev v ta sektor, kjer so nekoč prevladovali "čisti založniki".

Politika »odprtih vrat« v Kuvaitu

Neposredna demokracija po islamskem zakoniku

KUVAIT — Kuvajtski šejki so se odločili za obliko neposredne demokracije, ki najbrž ni v skladu z modernim pojmovanjem suverenosti ljudstva, a je po svoje zanimiva. Pravijo ji »politika odprtih vrat«, obstaja pa v tem, da ministri v ministrskim predsednikom šejkom Saadom al-Abdulahom al-Sabahom na čelu sprejemajo ljudstvo kar v svojih pisarnah. Skozi »odprta vrata« ljudje prihajajo s pritožbami in peticijami ali samo po navset.

Novo politiko so začeli izvajati nekaj tednov potem ko je kuvajtski emir, šejk Jaber al-Ahmed al-Sabah, letošnjega 3. julija razpustil 50-člansko narodno skupščino. Kot razlog je navedel državno varnost. Z isto utemeljitevijo je tudi ukinitel nekaterih ustavnih svoboščin in med drugim postavil občila pod cenzuro. Toda »politika odprtih vrat« naj bi v nasprotju z videzom ne bila izhod v stiski ali demagoška potegavščina: nekateri šejki zatrjujejo, da gre za dosledno izvajanje določil o posvetovanju, kot jih predvideva »šarija«, to je islamski zakonik.

Nekoliko manj drzno se je izrazil zunanji minister šejk Sabah al-Ahmed al-Sabah. Povedal je, da vlada hoče s »politikom odprtih vrat« dokazati, da je kljub ukinitvi nekaterih ustavnih svoboščin dovzetna za kritike. Poleg tega je pojasnil, da so bili emirjevi ukrepi nujni, ker da je Kuvajtu grozila podobna usoda, kot jo ima Libanon. Minister za informacijo šejk Naser Mohamed al-Ahmed al-Sabah pa je opozoril, da vlada sprejema kritike pod pogojem, da so »konstruktivne«.

Odziv ljudi je raznolik. Precej jih je dejansko začelo zahajati na ministrstva, a ne na vsa enako številno. Tako so na ministrstvih za šolstvo in za stanovanja nekega dne sprejeli okrog 150 oseb, medtem ko je »odprta vrata« ministrstva za načrtovanje prekoračil samo en obiskovalec.

Izmenjava vojnih ujetnikov

PEKING — Kitajska vlada je izpustila 29 vietnamskih vojnih ujetnikov, med njimi tudi štiri vohume, ki so se lahko vrnili v Vietnam. Vest je sporočila agencija Nova Kitajska, ki je ob tej priložnosti objavila tudi vest, da je Vietnam izpustil 27 kitajskih državljancev, ki so stalno živeli ob meji. Kitajska vlada je vietnamske vojake izpustila, ko so priznali, da so protizakonito prišli na kitajsko ozemlje po naročilu njihove vlade.

Koledar modnih revij je sila pester

Japonski modni kreator Kenzo za oblačila v stilu gusarjev

Včasih so bile modne revije nekaj enkratnega, izrednega - nekaj posebnega. Danes je modnih revij nič koliko; pa ne zaradi tega, ker bi le-te izgubljale na svoji vrednosti. Nasprotno! Moda je danes tako pomembna postavka v vseh vejah gospodarske dejavnosti, da zajema vedno večje območje in vse večji interesi so vanjo vpleteni.

Koledar modnih revij in raznih prireditve, povezanih z modo, je zato za prihodnje tedne močno privlačen in bogat. Pred dnevi smo v našem dnevniku omenili številne prikaze ženskega spodnjega perila. Sedaj so na vrsti srečanja z italijansko visoko modo za jesensko obdobje, srečanja z japonsko modo, pa modne kolekcije "pret a porter" v Firencah, modne kolekcije italijanskega eksperta visoke mode Armanija, revija kolekcije srjain in pletenin za moške Pierra Balmaina in prikaz krznenih izdelkov številnih italijanskih modnih hiš, ki bodo odprle svoje sedeže tudi v New Yorku, pa prikaz jeansov, ki ne bodo še šli v pozabo, ker jih bo moda tudi v prihodnje postavila še vedno na prvo mesto, in še številne revije pričesek za prihodnje spomlad in poletje.

In kaj bo na tem področju novega? Rekli bi lahko zelo veliko, ali pa tudi nič - kakor pač človek gleda na modo

in iz katerega zornega kota jo ocenjuje.

Nekaj, kar naj bi bilo novega, pa ni, je pojav torbic, pasov in drugih okrasnih predmetov v ženski garderobi, izdelanih iz krokodilje kože. Nič novega, boste rekli; in še res je. Vendar so modni ustvarjalci odkrili toliko novih načinov predelave te kože, da bo primerna za različno obdelavo in seveda tudi nošnje.

Zopet so nam modni ustvarjalci obljubili povratek k šalom, ki so jih nekaj nosile naše babice. Seveda jih ne bomo nosile kar tako, ovite okrog ramen, temveč pritrjene z različnimi sponkami na eno ramo, ali ovite okrog vratu, nato pa še okrog života.

Tudi moda brošk in sponk je zopet na obzoru. Modni eksperti so se odločili, da tu ne bodo iskali ničesar novega, temveč, da se bodo vrnili k tistim broškam in sponkam, ki so jih včasih

nosile naše none. Materiali bodo sicer različni, toda funkcija le-teh bo ostala ista, ali še bolj poudarjena.

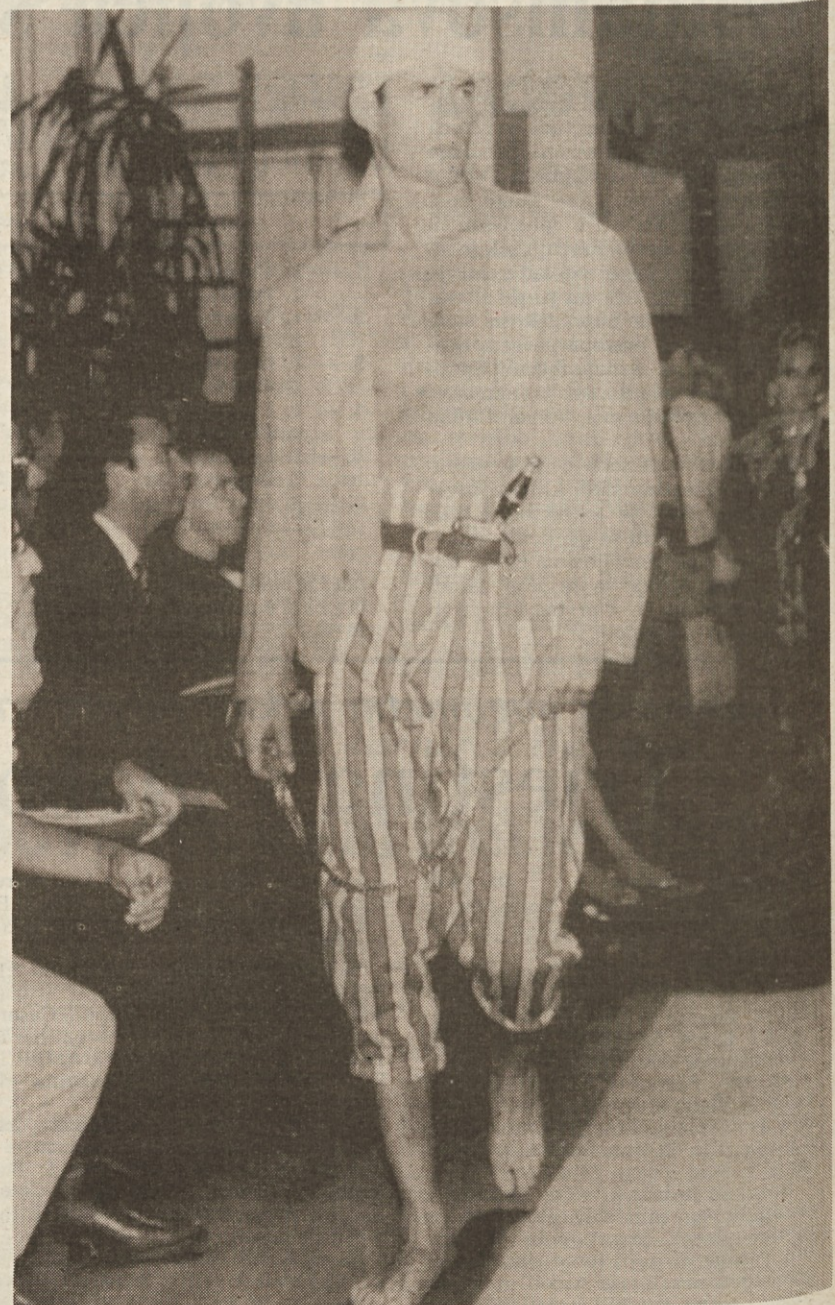
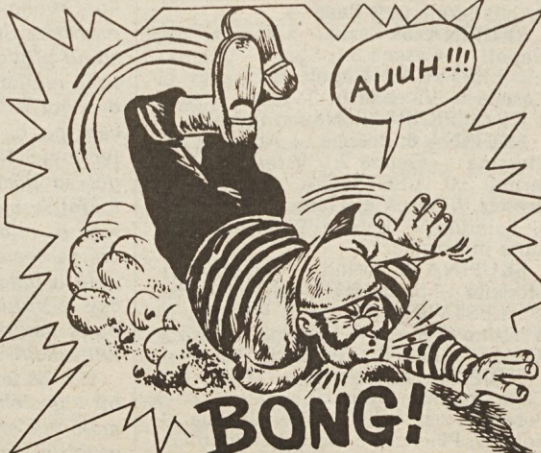
Pa glede moških so modni ustvarjalci povedali kaj novega? Pa še koliko! Čeprav so se mnogi držali klasičnih krojev, barv in barvnih kombinacij, so bili drugi mnenja, da si lahko tudi moški (predvsem mladi) privoščijo marsikaj. Zakaj bi morali biti vedno le v togih jopičih in hlačah, če so lahko tudi drugače zanimivi, so si rekli! Evropski in ameriški modni eksperti so bili glede tega le do neke mere avantgardni. Japonci in med njimi njihov modni ekspert Kenzo, pa so šli tako daleč, da so za prihodnje spomlad in poletje izdelali tudi moška oblačila v stilu starih gusarjev. Lahko si ogledate enega od teh modelov na naši sliki, pa si lahko ustvarite sami idejo, kako naj bi bili oblečeni moški pri nas, če bodo sledili japonskemu modnemu ustvarjalcu.

N. L.

Gozdarjeva Urška

Riše in piše:
IVICA MITROVIĆ

5.

RIM — Prepričani bodite, da se bodo na svetu našli moški, ki bodo sledili ekstremnemu japonskemu modnemu ustvarjalcu in se po njegovem okusu oblekli kot nekdanji gusarji